

FEBRUÁR
ÚNOR
LUTY

1960

2

ŽIVOT

KULTURNĚ-SOCIÁLNÍ ČASOPIS

Cena 1 zl

VÝZNAMNÁ INICIATIVA SSSR

Dne 15. ledna t.r. schválil Nejvyšší sovět SSSR jednomyslně zákon o dalším snížení stavu sovětských sil o 1 200 000 vojáků. Právě tak jednomyslně bylo schváleno provolání k vládám všech států světa o započetí konkrétních kroků ve směru snížení armády za účelem všeobecného upevnění míru.

Je to událost ohromného významu ve světovém měřítku. Musí mít vliv na další zmírnění napětí a nepochybně zvětší možnosti celkového odzbrojení na světě.

Pověst o „studené válce“ a hrozícím „útoku“ ze strany Sovětského svazu byla konečně rozbita.

K rozhodnutí o jednostranném zmenšení ozbrojených sil může totiž přistoupit pouze takový stát, který nemá v úmyslu někomu hrozit a nemá žádné uchvatitelské cíle.

Kapitalistickým státům byla tak dána mírová výzva co nejvíce pro člověka, výzva ekonomická, technická a vědecká.

Veřejné mínění naší republiky vítá s největším uznáním další důležitý krok Sovětského svazu na cestě k upevnění míru. Záležitost všeobecného odzbrojení přestala být snem; stala se nutností pro kapitalistické státy. Míru musí být dosaženo.

DALSIE ÚSPECHY SOVIETSKÉJ VEDY

Tak dávno sa to už zdá byť, keď 20. januára toho roku Sovietsky sväz začal sériu predpovedaných pokusov s rakétami.

Prvým pokusom zo zaplánovanej sérii bolo vystrelenie viacstupňovej balistickej rakety vo smere Čínského oceánu. Rakéta dopadla na miesto určenia s neznačnou sotva 2 kilometrovou odchyilkou, čo bolo nepochybným dôkazom veľkej preciznosti v riadení rakety.

Zpráva o tom ako blesk obehol celý svet a vzbudila pochopiteľný záujem všetkých vrstiev ľudu. Bolo to veľké prekvapenie pre celý svet.

Sovietska veda dosiahla neslychaňú úspech, v značnej miere sa priblížila k vyriešeniu takého problému, ako je NÁVRAT RAKÉTY NA ZEM. Sme presvedčení, že úspešné vyriešenie tohto problému, ktoré v napäti očakáva celý svet, je už v blízkej budúcnosti.

Sila sovietskej techniky vytvára cestu pre ďalšie mierové výskumy kozmických priestorov, cestu, po ktorej predsa môžu krácať všetci. Sovietsky sväz si uvedomuje obrovský význam rozvoja tohto odvetvia vedy a preto vyzýva všetky národy sveta, aby zanechali zbrojenie, predkladá návrh všeobecného a celkového odzbrojenia a spojenia všetkých úsilí v boji za mier i šťastie ľudstva.

Už počas tohto čísla sme sa dozvedeli o vystrelení ďalšej sovietskej rakety a nie je vylúčene, že kym sa toto číslo dostane do rúk čitateľov Sovietsky sväz nás prekvapí inými úspechmi na ceste dobyjania kozmosu. A vtedy už nemusíme spomínať vystrelenie prvej rakety — ale otázka svetového mielu bude ešte vždy aktuálna až do úplného výrazu.

(kp)

Warszawa, styczeń 1960.

**REDAKCJA
„DZIENNIKA POLSKIEGO”
KRAKÓW**

Z okazji 15-rocznic ukazywania się „Dziennika Polskiego” przesyłamy Zespołowi redakcyjnemu koleżeńskie pozdrowienia i życzenia dalszych sukcesów w następnych latach.

Redakcja czasopisma
„ŽIVOT”

Pri príležitosti 90. výročia narodenia V. I. Lenina, ktoré bude 22. apríla t.r. — Múzeum Lenina vo Varšave a Sväz polských výtvarných umelcov vyhlásil súťaž na leninský plakát.

I. cenu, za prácu, ktorú vidíte na fotografii obdržali: J. a St. Zagórscy.

FEBRUÁROVE UDALOSTI

Národy Československa oslavujú dňa 25.2. t.r. den, ktorý sa v roku 1948 stal významom pracujúceho ľudu. Vo februári 1948 reakcia dostala smrtelný úder. Pred národnou Československou otvorili sa nové perspektívy rozvoja na ceste k socializmu.

15 VÝROČIE — POD STENOU SMRTI

Pred päťnásťimi rokmi osloboďila sovietska armáda tisice väzňov vyhľadzovacieho tábora v Oświęcimie. Na 15. výročie oslobodenia stretli sa na území bývalého koncentračného tábora ti, ktorí prežili toto peklo.

Na slávnosti sa zúčastnili mnohé zahraničné delegácie ceľej Európy a Sovietskeho svazu ako aj bývalí vázni tábora. V Múzeu boli otvorené stále československé a maďarské expozície.

Z tribúny pod stenou smrti prehovoril predseda Rady ministrov, bývalý väzeň Józef Cyrankiewicz.

KONKURS „100“

KONKURS „100“

KONKURS „100“

KONKURS „100“

◆ ZO SVETA ♦ Z DOMOVA ♦ ZO SVETA ♦ Z DOMOVA ♦ ZO SVETA ♦

Z DOMOVA

... Viac ako 1 milión zlatých zozbieralo sa na budovu škôl Tisícročia v celom Poľsku. V 14 školách-pomníkoch učí sa už mládež. Stavba ďalších 130 objektov trvá.

... 200 výrobných kolektívov, ktoré vyrábajú tehly a stavebný materiál organizovali roľnícke krúžky kieleckého kraja.

... Na trest smrti bol odsúdený Krajinský súd v Zielonej Góre 25-ročný Tadeusz Paszkowski za znásilnenie a zavraždenie 13-ročného dievčatka.

... V roku 1959 pristalo v prístavoch Gdynia a Gdańsk 432 lodí z cudziny.

... Na zahraničnej turistike zarobil „Orbis“ v minulom roku 2 milión dolárov.

... Roľníci z okolia Kcyni (vojvodstvo Bydgoszcz) spozorovali vracajúce sa z teplých krajín divoké husy. Je to predpoveď skorej jari.

... V roku 1959 boli zaznamenané 22.834 dopravné nehody, v roku 1958 — 20.567. V roku 1959 zahynulo pri karamboloch 1938 ľudí, počet ranených bol 17.771 osôb. V minulom roku bolo rozbiertých v dopravných nehodach 14.938 mechanických vozidiel.

ZO SVETA

... Prezident de Gaulle bol pozvaný na oficiálne návštavy do USA a Kanady. Prezident prijal pozvanie a dňa 19. apríla t.r. pricestuje do Kanady, odkiaľ po 3 dňovom pobýte odcestuje do USA.

... Celkový plán priemyselnej výroby ČSR bol splnený ku dňu 24. decembra 1959. V minulom roku Československo vytažilo viac ako 23,5 miliónov ton kamenného uhlia. Plán výroby ocele bol splnený na 99,2 proc., čo sa rovná 4,2 mil. tonám. Poľnohospodárska výroba vzrástla o 3,5 proc. oproti roku 1958.

Začalo to o Štědrém večeru. Právě ve chvíli, kdy tíce milióny lidí vyslovovovalo nejpopulárnejší heslo světa — Mír — stala se věc neuveritelná.

V západonemeckém městě Kolíně nad Rýnem byl zneuctěn pomník obětí fašismu — objevily se na něm černé hákové kříže a hitlerovská hesla.

Stalo se to 15 let po tom, kdy byla odfata hlava hitlerovské sani. Ta dlouhá léta plynula v mírovém rozvoji. Přes to však ještě neodstranila známky po hitlerovských pazuorech. Žije v nás pamět na vraždy ve fašistických tábořech smrti. Žijí mrzáci a siroti po této obětech. Místo nám onu hroznou dobu připomínají rumoviště a spáleniště — dílo rukou SS-áků... Nikdo si snad neví, aby se historie tohoto období opakovala. Proto se zamysleme nad tím, kde má svůj počátek to, co se stalo v západonemeckém městě Kolíně.

Otázka je tím aktuálnější, že tato událost není ojedinělá. Fašistické výbuchy neminuly ani jiná města Západního Německa, Itálie a dokonce i USA. Byla zneuctěna hanebným způsobem synagoga v Kolíně nad Rýnem. Byl zbit 85 letý Izák Hamburger, bývalý vězeň koncentračního tábora. Jsou rozesílány anonymní dopisy protizidovského obsahu.

V čem tkví příčina? Není tajemstvím, že fašismus se v Německé spolkové republice opět probouzí. Hitlerovské hodnoty zde nemusíme hledat se svíčkou v ruce. Působí a dokonce i pracuje na vysokých místech v administrativním aparátě, v soudnicích a ve školství. Je možné se s nimi setkat také v samotné bonské vládě, kde např. jedním z ministrů je Oberleander, v kancléřství na místě státního tajemníka se setkáme s Globem a ve sněmovně najdeme varšavského kata generála Reinefahrta. Kromě toho v NSR působí legálně pro a neofašistické organizace jak např. Deutsche Reichspartei. Z přívrženců těchto organizací vycházejí ti, kteří organizační bouře, malují hákové kříže atd. Není třeba vysvětlovat, kdo tuto akci potichu schvaluje a dovoluje, aby se rozvíjela.

Akce excesů v NSR se rozvinula a demonstruje existenci a sílu fašistických elementů.

Jak na to reagují oficiální činitelé? Adenauerovo ministerstvo vnitra „stále ještě nemá dostatečný materiál, který by ho opravňoval k tomu, aby se mohlo vyjádřit, že akce je zorganizovaná“ — to tvrdí dobře informované kruhy. A akce se rozvíjí... v posledních dnech se hákové kříže objevily ve Fleusburgu, Zwiebrucken a Palatynátě. V Gelsenkirchen byl dokonce hákový kříz vezděn v bílých cihlách do nově vystaveného domu.

A podíváme-li se na to z druhé strany?

V době, kdy ožívají černé hákové kříže, titul vládní činitelé NSR omezují činnost protifašistických organizací. Sám ministr vnitra Schroeder se domáhá rozpuštění Svazu obětí nacismu. Hlavní protifašistická síla NSR — Německá komunistická strana — byla bonskou vládou zakázána.

Taková je tedy situace v Adenauerově státě. Se vzrůstajícím neklidem pozoruje celý svet tyto poslední události. Každému je jasné, že dokud budou ve vládě a na vysokých místech bývalí hitlerovci, tak dlouho budou v Německé spolkové republice strášit stíny hákových křížů.

TO NIE „TOTO-LOTEK“

tutaj

MASZ SZANSE WYGRAC

pod warunkiem

„100“

wzięcia udziału w naszym kwartalnym konkursie pod nazwą „100“.

Warunki konkursu

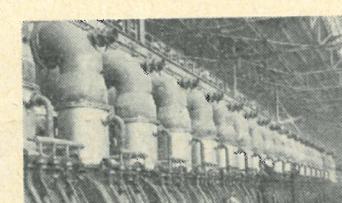
zyskanie jednego prenumeratora „ŽIVOTA“ przynajmniej na II kwartał 1960 roku. W drodze losowania jeden z każdych stu zgłoszonych uczestników konkursu otrzyma nagrodę rzeczową wartości

50.— złotych.

UWAGA: zyskanie prenumeratora na trzy kwartały 1960 r. liczy się w konkursie potrójnie. Szansę wygrania zwiększa też zyskanie większej ilości prenumeratorów. Wszystkie zgłoszenia biorą bowiem udział w losowaniu.

Prenumerata na II kwartał wpłaca można w wszystkich urzędach pocztowych na konto PKO Nr 1-6-100020. „Ruch“, Warszawa, ul. Srebrna 12, tylko do 15.III. 1960. Prenumerata za granicę 40% droższa, prenumeratę tą przyjmuje Przedsiębiorstwo Kolportażu Wydawnictw Zagranicznych „Ruch“, w Warszawie, ul. Wilcza 46. Konto PKO Warszawa Nr 1-6-100024. Odcinek wpłaty należy przesłać do Redakcji jako dowód uczestnictwa w konkursie do dnia 1.IV.1960 r. Odcinki zostaną przez Redakcję zwrócone.

Adres Redakcji: Warszawa, al. Jerozolimskie 37, I p. tel. 21-15-41.

Posledné štatistické údaje
hákové kříže
nás
dosiahlo nové úspěchy.

Černé
hákové kříže
vznášají sa nad NSR.
Předají si o tom v
horevedenom článku.

SÚŤAŽ O PESNIČKY

- Ktorá ja Vaša najobľúbenejšia pesnička (text, prípadne noty alebo aspoň na akú notu sa spieva.)
- Kedy ste sa zoznámili s Vašou pesničkou (máte spojené s Vašou pesničkou nejaké spomienky, aké?)
- Keď máte viac ako jednu obľúbenú pesničku, zašlite aj ostatné.

Kto bude mať nejaké fažnosti s napísaním pesničky nech sa obráti na predsedu Miestnej skupiny Spoločnosti, na vedúceho súboru alebo vedúceho kurzu pre dospelých, ktoré usporiadala Spoločnosť — ktorým je najčastejšie učiteľ.

Najlepšie pesničky a spomienky budú uverejnené v „Živote“ a za najlepšie z najlepších redakcia prizná odmeny.

Nech nikto z nás netaji, každý z nás spieva muzikant — nemuzikant. Každý z nás má svoju najobľúbenejšiu pesničku, ktorú môže napísať po svojom a nikto z nás nemôže povedať, že sa mu aspoň jedna pesnička nepáčila.

Veľa krasných pesničiek je už zabudnutých — a škoda. Práve preto našou súťažou chceme zachytia niekoľko tých pesničiek, ktoré ešte naši starí rodičia spievali a ktoré sa zachovali podnes v našej pamäti. Chceme zachytia pesničky, ktorá svojho času sa spievali ako najobľúbenejšie a ktorá aj dnes radi spievame a počívame.

Máme na mysli ľudové piesne. Spomeňte si na svoje detstvo, na rodičov, na príbehy z Vášho života, keď ste prvýkrát počuli Vašu obľúbenú pieseň a napište nám o tom.

Aby sme dostali čím viac odpovedí je treba, aby našej súťaže zúčastnili sa všetci čítatelia. Upozornite na našu súťaž všetkých krajanov a Vašich známych. Pomôžte najstarším krajanom, aby sa aj oni mohli zúčastniť našej súťaži.

ČAKAJÚ VÁS PEKNÉ ODMENY.

Józef CHOWANIEC
Jablonka Or.

Cecylia SKORUPA
Piekielnik

Jakub PACIGA
Kacwin

TOMALOVÁ
Piekielnik

Odmenení v súťaži „Života“.

V 9. čísle „Života“ uverejnili sme plný zoznam odmenených v súťaži „Života“, ktorí získali najväčší počet predplatiteľov v minulom roku. Predstavujeme Vám niekoľkých šťastlivcov.

Súdiac podľa spokojných tvári — môžeme s istotou tvrdiť, že sa zúčastnia budúcich súťaží.

Mládež z lyceu v Jablonke tiež obdržala peknú cenu za rozširovanie časopisu Život. Bol to kompletný pre družstvo hádzanej.

NOWY TARG (2)

ČO VIES O SVOJOM OKRESE

Pred vojnou v nowotarskom okrese neboli priemysel. V hľavnom meste okresu — Novom Targu po vojne bola zriadená veľká továreň na obuv. Výstavba továrne trvala. Taži sa tiež riečny štrk. Pracuje 7 výrobných družstiev obuvi, tekstilí, bielizne, nábytku, stavebných prefabrikátov, kožených výrobkov a umelčekých predmetov. V Nowom Targu a Niedzicy boli zriadené továrne na betón. Vzmáha sa stavebná a potravinárska priemysel. V nowotarskom okrese pracuje v priemysle 7.000 ľudí, z toho 3.000 žien. V roku 1965 počet zamestnancov v priemysle stúpne do výšky 11.000 osôb.

*

Vďaka sprístupneniu modernej vedy o hospodárení, zlepšeniu, ošetrovaniu a hnojeniu ako aj meliorácii zväčšil sa výnos lúk a pastvín, zvlášť prechodom 85% celkovej plochy na lúky dvojkosné. Bola zväčšená plocha, na ktorej sa pestuje krmné rastliny. Pred vojnou bolo len 30% celkovej plochy lúk dvojkosné.

*

V Jaworkach bola daná do prevádzky insemináčna stanica pre ovce a v Lapszech Wyżnych insemináčna stanica pre kravy. Okrem toho je v prevádzke 19 takýchto staníc. Zväčšil sa počet veterinárskych stredísk z 2 pred vojnou na 7. V Nowom Targu a Czarnom Dunajci sú dva liečebné veterinárske ústavy. Mnohí lekári prichádzajú s pomocou a operátorom chorým zvieratám.

*

Vzrástá chov hydin, k čomu sa výdatne pričinujú umelé liahne z Nowom Targu a Czorszyne. Liahne dodávajú chovateľom zdravé a pekné kurčatá. V roku 1958 dodali 150.000 kusov.

*

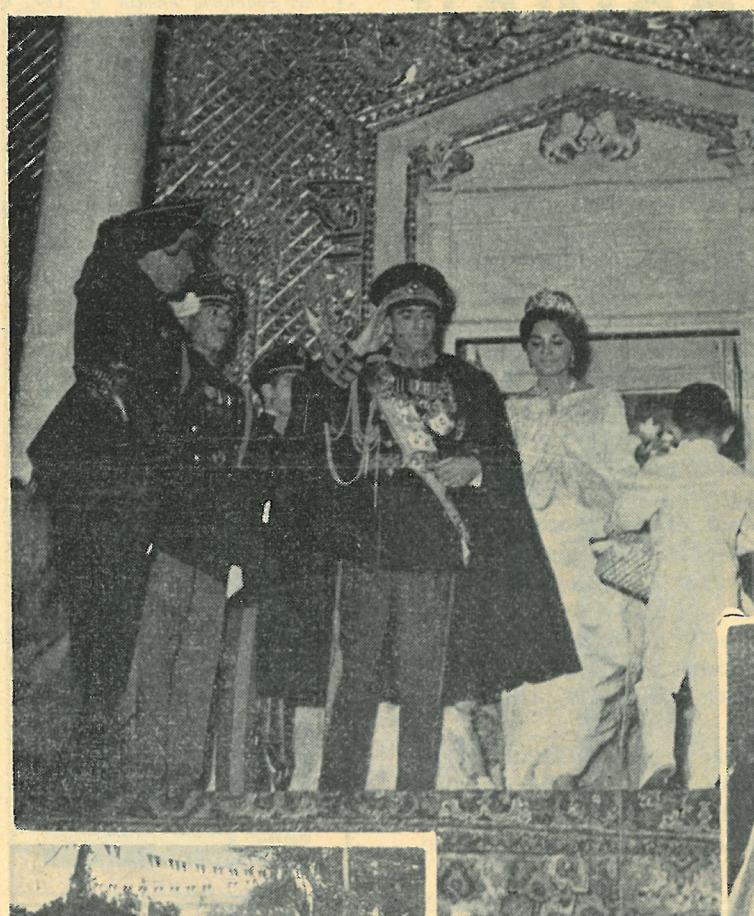
Roľníci v nowotarskom okrese zúčastňujú sa jeseno-zimných a iných školien, stále týmto spôsobom zvyšujú úroveň svojich znalostí. Siroko rozvetvený je tiež výskum. Výskum prevádzajú roľníci na viac ako 100 pokusných rolíčkach a tiež Výskumná stanica hodnotenia semien v Łopusznej, Výskumný ústav pestovania a aklimatizácia rastlín v Niedzici až aj Ústav zootechniky v Rabe Wyżnej a Výskumný ústav zelených krmoviek v Jaworkach.

*

V poslednom čase tlač priniesla zprávu, že v obci Łapsze Wyżne nachádzajú sa ložiská ráseliny, minerálne prameny a pravdepodobne kamenné a hnedé uhlie. Patričné úrady zaoberajú sa touto záležitosťou.

(MK)

SVADBA V TEHERÁNE

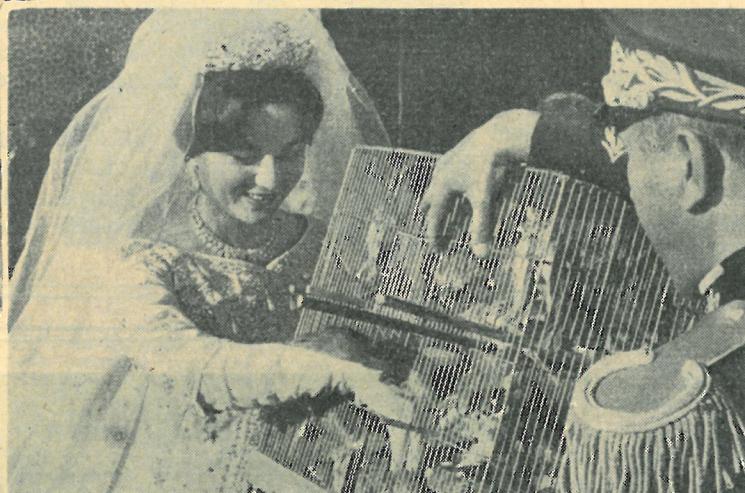
Cesta pre dôstojný páru bola ustlaná kobercami

SVADBA V TEHERÁNE

Tretíkrát behom posledných dvadsať rokov konala sa s celým východným prepychom svadba šahinšácha (kráľa-kráľov) Iránu. Tentokrát nevestou je mladučká iránska občianka, ex-studentka architektúry v Paríži Farah Diba.

Pri výkrikoch „Nech vám Allah dá syna“ — stala sa Farah Diba cisárovna. Avšak podľa tradície, len narodenie syna dá mladej manželke kráľa-kráľov titul cisárovnej v plnom znení tohto slova.

Pred odchodom z rodičovského domu, nevesta vypustila z kľietky 50 vtákov. Má to vraj prinášať štásie.

Z DOMOVA ♦ ZO SVETA ♦

Dňa 4.1.1960 zahynul v automobilovom karambole známy francúzsky spisovateľ, dramaturg a filozof — Albert Camus, laureát Nobelovej ceny za rok 1957.

Fragment divadelnej hry Szaniawského „Povodeň“, ktorú spracovala divadelná súbor v rámci režisérskeho kurzu, zorganizovaného starostlivosťou KSSCaS a Domu kultury v Krakove.

MALÍRSKÁ SEKCE PRIJÍMÁ PŘIHLÁŠKY...

Jen si to představte: stojíte před obrazy a kresbami, krajinkou s velkým stromem visí vedle portrétu malého chlapce, kresba uhlem se střídá s olejovou technikou, v rohu sálu visí několik dřevorytů. Najdete tu dokonce tak krásnou a dnes již právě neznámou techniku malby na skle.

Dívákům se výstava líbí, již několikrát slyšíme stejnou otázku: Kdo to namaloval.... Odpověď přinese budoucnost, možna by to být výstava malířské sekce naší Společnosti.

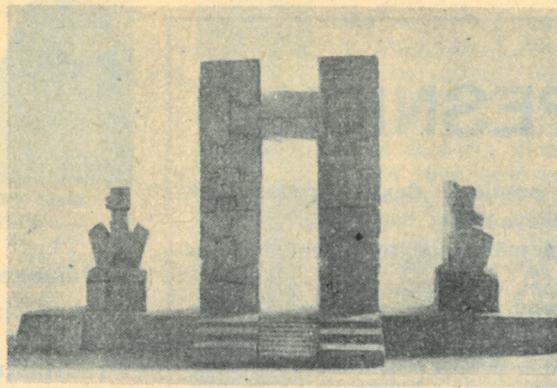
Skutečnost je jiná, malířská sekce se teprve zakládá. Jestliže mezi našimi krajiny najdeme básníky, což již dokazují verše v „Živote“ — najdeme jistě i malíře a lidové výtvarníky. Právě této zapálenecům má pomoci při práci malířská sekce.

Jaké jsou plány, jaká bude práce této sekce?

Je opravdu těžké, aby každý sám našel všechna objasnení techniky kresby a malby. Je opravdu těžké malovat bez pomocí odborníka, bez přátelské rady a uznání. Kolik velmi dobrých lidových výtvarníků se dal znechatit nezájemem a prvními těžkostmi. Jedenotlivci těžkosti může jen těžko překonávat, skupina si s nimi lépe poradí. Z této zásady se již ukládá první bod plánu: přihláška za člena sekce. Nedívejme se na to úředně, stačí k tomu rozhodnutí jeden dopis, ve kterém napíšete své jméno a adresu. Nezapomeňte přiložit malou kresbu nebo obrázek (můžete poslat i více svých prací), namalované bez předlohy, z Vaší hlavy. Napište také, co Vás nejvíce zajímá, jaké máte problémy. Dostanete odpověď, rady a porady výtvarníka Vám jistě pomohou ve vašich technických těžkostech. To je nás druhý bod plánu. A třetí? Chceme zorganizovat umělecké besedy, chceme vystavit Vaše práce v souborné výstavě. A nemusí to být výstava jedna, může to být více výstav. A zde se vracíme k začátku našeho článku — může to být právě taková výstava.

Všechny zájemce prosíme o dopis (s přiložením svých prací) na adresu: Towarzystwo Społeczno-Kulturalne Czechów i Słowaków w Polsce, Warszawa, ul. Mysia 2 — s poznámkou malířská sekce.

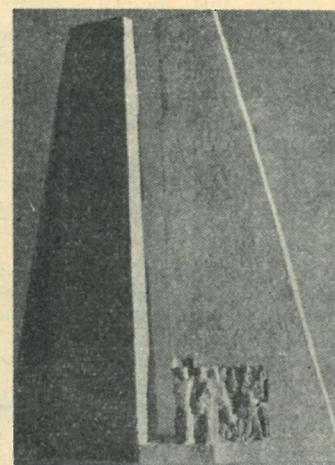
L. HOLUB

Vyznamenaná práca,
autor prof. X. Dunikowski

I. cena — návrh určený
k realizácii

Vyznamenaná práca, autori:
J. Gosławski, W. Gosławski
a St. Gosławski.

POMNÍK VARŠAVSKÝCH HRDINOV

V decembri minulého roku bola zakončená súťaž na návrh pamäti varšavských hrdinov. Po niekoľkých rokoch očakávania je konečne návrh na pamätku vybraný a určený na výkonanie. Ba je už tiež vybrané miesto, kde pamätku bude stáť — a to bol najspornejší bod v celých dejinách tejto súťaže.

Táto súťaž má už svoju história. Ihneď po skončení vojny verejnosť prejavila bezprostredný záujem o výtvarné umenie, ako o spoločenskú potrebu. Preto okolo tejto súťaže bolo toľko vášnivých polemií a horúcich diskusií rovnako v tlači ako aj vo verejnosti. Preto uplynulo toľko času od začiatku súťaže vo februári 1957.

Zo začiatku, v súťažných podmienkach nebolo žiadnych pokynov čo do miesta, kde by mal pamätku stáť. Táto otázka bola úplne ponechaná na rôzhodnutie tvorcov pamätky.

Do súťaže poslalo svoje práce 196 výtvarníkov, čo je počet zároveň imponujúci. Ale i napriek tomu, výsledky súťaže neboli uspokojivé. Ani členovia súťažnej komisie po dlhých diskusiah, ani verejná mienka po búrlivých sporoch nemohli spomedzi tých návrhov vybrať taký, ktorý by zodpovedal všetkým podmienkam, kladeným na takúto pamätku a ktorý by mohol byť realizovaný.

Výsledkom širokých diskusií bolo však ustálenie miesta, kde by mal budúci pamätku stáť. Za najzodpovednejšie miesto pre pamätku verejnosť vybrala Plac Teatralny pri Starom meste.

Situácia si vyžadovala vyhlásenie druhej súťaže, ktorá sa

od prvej odlišovala tým, že miesto, bolo základným bodom súťažných podmienok. Samozrejme, to do značnej miery ohriňovalo tvorcu slobodu výtvarných umelcov. Druhou zmenou v súťažných podmienkach bolo nevyplácanie odmen, okrem niekoľkých veľkých vyznamenaní, čím materiálna stránka súťaže prestala byť dominujúcou.

Táto druhá súťaž ukončená 5. decembra minulého roku konečne priniesla očakávané výsledky. Mnohé zo 107 návrhov poslaných do súťaže vyznačovali sa rôznorodnosťou koncepcíí, výtvarných a architektonických foriem. Súťažná komisia udelila 6 vyznamenaní prvého stupňa a 5 druhého stupňa. Spomedzi návrhov vyznamenaných odmenou prvého stupňa komisia jednomyselne vybrala prácu, ktorej autorkou bola skupina z Krakova v nasledovnom zložení: sochár Marian Konieczny, architekti — Zgremma Konieczna, Jan Krug a Adam Konieczny.

Vyznamenanie prvého stupňa okrem toho dostali: St. Kulon, prof. K. Xawery Dunikowski, E. Majkowski, Fr. Masiak, J. Sroczyński a skupina v zložení J. Gosławski, W. Gosławski a St. Gosławski.

Vybraný návrh má veľké umelcové kvality. Hlboká ideová náplň pamätky, ktorá je taká blízka srdcu každého Poliaka, vyjadrená vo výtvarnej podobe, prihliadajúcej na svoje okolie a nové urbanistické koncepcie ešte zvýši krásu povojskovej Varšavy.

Edmund Mańczak

B Á S N I K A MILOVNÍK T A T I E R

8. februára 1909 snehová lavína na Halu Gąsienicowej pod Małym Kościelcem zasypala „básnika tónu“ — hudobníka, hudobného skladateľa a obdivovateľa Tatier — Mieczysława Karłowicza.

Karłowicz bol synom známeho jazykovedca, etnografa, historika a profesora varšavského konzervatória Jana Karłowicza. Bol tiež výborným violinčelistom a jeho manželka Irena zasa speváčkou a klaviristkou.

Mieczysław Karłowicz sa narodil roku 1876 vo Wizniewie v Bielorusku. On jediný so súrodencov zdieľal lásku k hudbe a stal sa postupom času skutočným „básnikom tónu“. Vo svojej tvorbe siha Karłowicz do žriediel najčistejších — k ľudovej piesni a hudbe. Už v detstve mala naňho ohromný vplyv bieloruská a litovská ľudová pieseň. Motívy týchto piesni zvečňuje neskôr v „Litovské rapsódiu“ tak, ako v iných jeho skladbách znejú motívy piesni Mazovsza, Podhalia a iných krajov. Skladateľská škola Mieczysława Karłowicza je skutočne pestrú a bohatú. Zanechal po sebe osem orchestraľných diel, spomedzi nich treba spomenúť „Obrodenie“, „Vracajúce viny“, „Litovskú rapsódii“, „Smutnú povest“ ako aj poému „Stanislav a Anna Oświecimovi“. Vedľa symfonickej skladieb má Karłowicz veľa skladieb komorných a sólových piesni.

Mieczysław Karłowicz bol tiež odúsevneným tatranským turistom. Svoju lásku k horám zaplatil životom.

ZA BOHATÚ NÁPLŇ A RÓZNORODNOSŤ FORIEM KULTÚRNEJ PRÁCE

ALEKSANDER SŁAW
Sekretar Komisií ds. Narodowościowych
KC PZPR

Kostockom kraji konali sa v decembri minulého roku mnohé masové stretnutia s bývalými členmi Komunistickej strany Poľska, „KPZB“ a „PKZU“. Zvlášť veľa stretnutí konalo sa v okresoch, obývaných bieloruským obyvateľstvom.

Spoľočnosť Čechov a Slovákov vo významnej miere pomohla prelmať ladi nedôvery a ustáli vzajomné vzťahy medzi poľským a slovenským obyvateľstvom na Spiši a na Orave. „RTKO“ začína čoraz viacej prenikať so svojou výchovnou pracou medzi ruských rolníkov v obciach bialostockého a olsztyńskiego kraja.

Straničné inštitúcie ako aj národné výboru uskutočňujúce správnu leninskú národnostnú politiku, umožňujúcu rozvoj osvety a kultúry národnostných menších obyvajúcich Poľsku, zoskupili okolo seba nielen straničky aktiv, ale tiež široký nestraničky aktív spomedzi príslušníkov národnostných menších. Bielorusi, Ukrajinci, Slováci, Litvania spolu s poľskými rolníkmi zakladajú si nové poľnohospodárske krúžky. V okrese Sejny majú Litvania už osem roľníckych družstiev, z toho počtu šesť vzniklo za posledné dva roky. Spoločné snahy o zvýšenie poľnohospodárskej výroby, o zaobstarávanie po-

trebných poľnohospodárskych strojov a organizovanie brigádnických prací pri výstavbe ciest a škôl, pri elektrifikácii dedín atď. musí vplyváť na vytváranie spoľočných záujmov bez rozdielu či niekto je Poliakom, Bielorusom, Slovákom či Ukrajincom.

V týchto pozitívnych zjavoch je veľký vklad práci Spoločnosti národnostných menších. Spoločnosť vydávajú šest časopisov, tri literárne časopisy ako aj časopisy pre deti v ročnom náklade više 3 miliónov exemplárov. V 150 knižnicach, osvetových miestnostiach a domoch kultúry počet diel v jazykoch národnostných menších dosiahol više stotisíc exemplárov. Je činných okolo 200 umeleckých súborov, v ktorých više 35 tisíc osôb z rôznych mládeži v dospelých rozvíjajú svoje umelcové schopnosti. Vzrástie tiež počet osvetových, vzdelávacích kurzov, prednášok, literárnych večierkov, besied, filmových predstavení a iných foriem osvetovej práce. Bolo organizované veľa krúžkov Svazu žien, Svazu roľníckej mládeže, Svazu socialistickej mládeže, kurzov odborného školenia. V značnej miere sa rozšírila sieť škôl. V 400 školách sa učí okolo 20 tisíc žiakov. Vznikajú harcerské družiny, krúžky „LZS“ a „LPZ“. Neustále vzrástie počet absolventov stredných škôl a poslucháčov vysokých škôl.

Ústredné výbory Spoločnosti neuspokojujú sa už dnes iba s rekapitulovaním toho, koľko majú škôl, knižníck, knižiek, umeleckých súborov atď. Spoločnosť hodnotia svoju prácu, uvažujú o tom, akoby ešte lepšie mohli uskutočňovať uzenesenia strany, bojať proti buržoáznej ideológii, napomáhať výrazu internacionálistickej idei v národnostnej otázke, odhaľovať podstatu záľubov medzi ľudmi, stavať sa proti prenikaniu klerikalizmu v rôzne oblasti života, vstupovať racionalizmu, podporovať vedecké záujmy a propagovať prírodné vedy.

Pre takto pochopenú prácu, Spoločnosť hľadá podporu a pomoc od iných inštitúcií a kultúrno-sociálnych organizácií, aby spoločne s nimi vniesli nový obsah a nové záujmy do každodenného života národnostných menších.

Straničné skupiny pri Spoločnostiach, ako aj Ústredné výbory vidia jednu z hlavných príčin nedostatkov v tom, že sa často na situáciu v menšinových strediskách ne-

VÝSLEDKY A DLHODOBÝ PLÁN.

Vďaka politike našej strany a lepšej práci straničkých inštitúcií neustále ustupuje nacionálizmus, zakorenéný v rôznych vrstvach poľskej verejnosti. Rodí to nový, dôveryhodný pomer k Poľskej ľudovej republike a odberá živnú pôdu, z ktorej by mohol vyrastať nacionálizmus národnostných menších v našom štátu. Do popredia týchto zmien sa dostáva rozvoj kultúrneho života všetkých národnostných skupín.

KULTÚRNO-SOCIÁLNE SPOLOCENSTVIA UKRAJINSKEJ, BIELORUŠKEJ, ČESKEJ A SLOVENSKÉJ NÁRODNOSTI

Za posledné tri roky uskutočnili sa mnohé pozitívne zmeny v živote národnostných menších v našom štátu. Do popredia týchto zmien sa dostáva rozvoj kultúrneho života všetkých národnostných skupín.

VÝSLEDKY A DLHODOBÝ PLÁN.

Vďaka politike našej strany a lepšej práci straničkých inštitúcií neustále ustupuje nacionálizmus, zakorenéný v rôznych vrstvach poľskej verejnosti. Rodí to nový, dôveryhodný pomer k Poľskej ľudovej republike a odberá živnú pôdu, z ktorej by mohol vyrastať nacionálizmus národnostných menších v našom štátu. Do popredia týchto zmien sa dostáva rozvoj kultúrneho života všetkých národnostných skupín.

V dlhodobých dejinách poľsko-ruských, poľsko-ukrajinských, poľsko-bieloruských, poľsko-litovských vzťahov — povedal súdruh Gomułka v roku 1958 — oddávania existovali dva antagonistické smery. Prvý bol výrazom dobývačských zámerov poľských magnátov na jednej strane a cárizmu na druhej, v štachtickej a neskôr buržoáznej politike národného útlaku a vykorisťovania, v rozprútaní šovinistických trenieb a nesvárov. Cez túto neslávnú neslávnú prekliatej tradícii len fažko, ale s vierou v konečné víťazstvo prebíjal sa ten druhý smer — smer pokrokových myšlienok o bratskej solidarite ľudu, o spoločnom boji s neslobodou a zaostalosťou, smer pokrokovej revolučnej tradícií priateľstva.

Styridsia výročie Komunistickej strany Poľska sa stalo vhodnou príležitosťou pripomienutia slávnych internacionálnych tradícií našej verejnosti a najmä mladému pokoleniu.

Aktív „BTSK“, „UTSK“, „TSKZ“, v ktorom je tiež hodne bývalých členov „KPZB“ a „PKZU“ pomáhal strane v organizovaní tých slávností. Na západných a severných územiaciach, v lubelskom, rzeszowskom a bia-

TRI NOVÉ FILMY JANY BREJCHOVÉ

Říkají jí česká Brigitte Bardot. O tom, je-li to správné, se přesvědčíte sami. V těchto měsících se totiž ukázaly na polských filmových plátnech tři filmy, v nichž vystupuje tato mladičká herečka. Je možné, že již jste si jí všimli dříve, kdy vystupovala v malých rolích ve filmech: Vina Vladimíra Olméra, Štěnata a Morálka paní Dulské.

Jana Brejchová je oblíbenou hvězdou československých diváků – roku 1958 byla uznána za nejpopulárnější herečku v ČSR.

Ve Vlčí jámě vystupuje Jana vedle výtečné herečky Jiřiny Šejbalové. Toto psychologické drama, natočené podle románu Jarmily Glazarové známým filmářem Jiřím Weissem, přineslo mu roku 1958 cenu mezinárodní filmové kritiky na filmovém festivalu v Benátkách.

Jiný film s Janou Brejchovou je Žižkovská romance. I zde, podobně jak ve Vlčí jámě, vystu-

puje Brejchová v roli, která nese její vlastní jméno – je to číšnice Jana.

Žižkovská romance je prvním samostatným dílem mladého filmového režiséra Zbyňka Brynycha. Ještě letos uvidíme jeho další film „Každý týden neděle“. V obou filmech vystupuje mladá populární česká filmová herečka Valentina Thielová, která také účinkovala v československém programu, nazvaném Laterna Magica na Světové výstavě v Bruselu roku 1958.

Vedle Jany Brejchové a Valentiny Thielové hraje ve filmu Žižkovská romance Renáta Olárova. Je to její první film a hraje v něm hlavní roli. Tento film reprezentoval Československo roku 1958 na Filmovém festivalu v Cannes.

Vraťme se však k Janě Brejchové. Třetí film, v němž ji uvidíme, je Touha. Byl promítán rovněž v Cannes a to v roce 1959.

Tvůrcem tohoto hezkého filmu je třicetiletý Vojtěch Jasný, patřící rovněž k nejmladším pokolením československých filmářů.

Film Touha se skládá ze čtyř povídek. Každá povídka spadá do jiného ročního období. Janu Brejchovou zde vidíme v druhé povídce, jejíž děj se odehrává v létě. Vypráví nám o první lásce mladé dívky.

Sas.

Redakcia podaje do wiadomości, że z przyczyn od niej niezależnych „Zivot“ ukazuje się w obyczaju 12 stron.

Pokračovanie „Popeluši“ v budúcom čísle.

OPUSTENÝ MILENEC

Pomaly kráčam prázdnymi ulicami. Je neskorý večer a romantický mesačný svit privádza človeka na žialne myšlienky. Spomienky...

Spomienka na objatie pri svetle mesiaca, spomienka na tamtú lucernu a minuty čakania pod ňou, spomienka na slová lásky, šepkané v tomto útlom parčíku, spomienka na snenie, mléky presnené na drevenej lavičke, spomienka na toho psíka, ako len štekal, keď sme sa bozkávali pred jej bránou... Spomienky.

Dnes je človeku žialno, žialno je samému. Sveti sice mesiac, ale Viera dnes nemôže, zajtra ide na skúšku. Ani Katka nepríde dnes pod lucernu, jej manžel sa už vrátil zo školenia. Ol'ga teraz chodí s istým svojím kolegom, ale je natoľko taktná že nechodia do nášho parčíka. Keby aspoň Luba neboala chorá, ako by sa to psíca dochuti naštakalo!

Veru, žialno je človeku samému blúdiť mesačnými ulicami... Keby aspoň žena prichystala dačo dobré na večeru.

FIL- MO- VÁ ● HÁ- DAN- KA

Tato herečka se „objevila“ jako výsledek konkurzu na hlavní úlohu Evy, organizovaného týdeníkem „Film“ a Kollektivem filmových realizátorů „Syrena“.

Začátek byl silný. Tak to už bývá, že není kinematografie bez „hvězdy“, a aby se člověk stal hvězdou, musí nad sebou plně pracovat a často hrát.

Doposud filmy, ve kterých hrála jsou: „Eva chce spát“, „Voják královny Madagaskaru“ a „Pan Anatol hledá milion“.

Doposud velmi málo polských hereček došlo mezinárodní slávy. Jediná, která dosáhla filmového parnasa byla – Pola Negri.

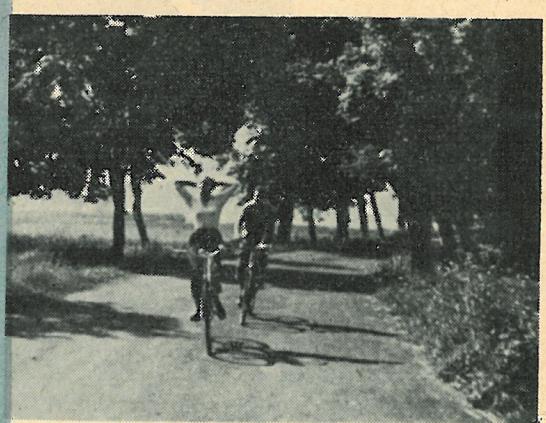
Této milé herečce přejeme co největší úspěch na promítacích plánech celého světa.

Určitě se naši čtenáři domyslí kdo to je? Ale přece prosiče o její jméno a příjmení v dopisech – pomůže to naši redakci v losování odměn.

(kp)

Jana Brejchovou jsme viděli již ve filmu Morálka paní Dulské, natočeném podle dívčí vzdělávací hry poiské spisovatelky Gabriely Zapolské.

Ve Vlčí jámě vystupuje Brejchová vedle Jiřiny Šejbalové a Miroslava Doležala.

Z kultúrneho zápisníka.

LITERÁRNE ODMENY

V decembri minulého roku boli udelené dve literárne odmeny – štipendia, ktoré financuje Ernest Hemingway. Odmeny dostali: Jan Józef Szczepański za román „Poľská jeseň“ a Anna Kowalska za zbierku poviedok „Grécke poviedky“.

*

22. decembra minulého roku konala sa prvá ústavná schôdza novozvoleného Predsedníctva Svazu poľských spisovateľov. Na schôdzi predsedal predseda Svazu poľských spisovateľov J. Iwaszkiewicz. Za podpredsedov boli zvolení: P. Jasienica, J. Putrament, a J. Zawieyski.

*

Po koncovej eliminácii, komisia vedená prof. Zbigniewom Drzewieckim ustálila v decembri minulého roku zloženie skupiny poľských účastníkov VI. Medzinárodnej chopinovskej súťaže. Na súťaži sa zúčastnia: Jerzy Godziszewski z Varšavy, Maciej Łukaszewski, z Varšavy, Teresa Rutkowska z Varšavy, Kazimierz Horski z Katowic, Józef Stompel z Katowic a Jerzy Łukowicz z Krakowa.

Preto klér sa snaží pozdvihnuť svoju liturgickú činnosť na úrovni neustále vzrástajúcich kultúrnych potrieb nášho národa, ba dokonca sa snaží rozvíjať amaterskú kultúrnu činnosť o určitej spoločenskej výrečnosti.

V podstate to všetko je zamerané proti našej kultúrno-ovetovanej práci. V sade tam, kde neuspokojíme duševné potreby ľudu – vznikajú veľké možnosti pre „kulturno-ovetovavú“ činnosť kléru.

Klér odvracia pozornosť národa od úloh, ktoré stojí pred ním, od vieri v geniálne sily ľudského rozumu, zameŕiava ľudskej mysli od sveta prázdnnej fantázie. Tak napríklad medzi ženami tzv. „starovercov“ ozývali sa hlasy, že „sovietovska rakéta nedoleti na mesiac, lebo to pán boh nedovolí“.

Na národnostne zmliešanom území, kde klér vytĺča z kostolov právo na modlitbu v rodnom jazyku, Poliaci, Litvania, Slováci uvažujú o tom, či najväčšia panna rozumie modlitbu doliehajúcu k nej v litovskom alebo slovenskom jazyku.

Časť kléru stavia proti politike našej strany náboženské a národnostné prezitky, narušujú tak základné práva slobody ľudského svedomia. Národnostné a náboženské otázky často sú zneužívané na rozdeľovanie národností zmešaných území a vytváranie sporov medzi nimi. Antagonistické delenia na Poliakov, Ukrajincov, Litvanov alebo iných, na katolíkov, pravoslávnych či protestantov delenie každej národnostnej skupiny na bohemilých a komunistov.

V medzivojnovom Poľsku nebolo slobody svedomia. V osobnom preukaze každého obyvateľa, ako aj v iných oficiálnych dokumentoch figurovala rubrika – vyznania. Samačka vláda nie k všetkym cirkevám mala jednako pomer. Katolícka cirkev mala privilegované vládu dnuce postavenie.

Manifest „PKWN“ zniesol všetky práva a privilegia, ktoré zotročujú svedomie človeka. Oslobodil ľudu od ponújúceho prenasledovania za prináležnosť k iným cirkevám alebo za bezvyznanie. Sloboda svedomia je zaručená ústavou Poľskej ľudovej republiky. Všetci bez

hľad komplexne, v celosti. A bez takého poohlodu i z neho vyplývajúceho dlhodobého programu rozvoja kultury – práca súborov i ústredných výborov už zo saméj podstaty veci má určité známky chaotičnosti, záberaním sa detailnými problémami a často odstraňovaním následkov a príčin jednotlivých záporných zjavov, ktoré sa objavujú v národnostných menšinách.

Taký dlhodobý a celostný plán má podstatný význam taktiež z hľadiska výkonu vedúcej úlohy strany v Spoločnosti.

OBRANCI ZÁUJMOMENŠINY.

Nemožno zatvárať oči nad tým, že v národnostných menšinách nachádzajú sa este tzv. „činítelia“, ktorí sa pred Spoločnosťami snažia vydávať za „obrancov“ záujmov menšiny a proti politike strany stavajú „svoje“ riešenia rôznych problémov neberúc pritom do ohľadu ani záujmy nášho štátu ani záujmy samotných menšín.

Pred niekoľkými týždňami na II. sjezde Litovskej spoločnosti učiteľ Ján Karcauskas hovoril o činíteloch tohto typu, že sú to ľudia čo nechápu zmeny, ktorí sa odohrali za posledných 20 rokov, nazval ich „žalostnými tieňami minulosti“. Nechábjú ani v iných Spoločnostiach. V predstavzadovej kampani Ukrajinskej spoločnosti, ale aj inde, vyšli najavo jednotlivé prejavy „žalostných tieňov minulosti“.

Môžno tiež niekedy stretnúť činítelov, ktorí sa vyznávajú nesprávne pochopenou „pružnosťou“, ktorá ich má chrániť pred „odtrhnutím sa od más“ nesprávne pochopenou hodnotou potlesku, alebo celkom oportunistickým pochopenou národnostnou solidaritou.

Niekto ohnivá Spoločnosť vzhľadom na takýto stav sa nerovníavajú. Poznáme aj také fakt, že na niektorých miestach ukrajinskí, litovskí a iní rolníci, viacej uvedomeli alebo opatrne necháci sa zúčastňovať schídk na ktorých hrajú heslo „obranci“ a „reprezentanti“.

V ľudovodemokratickom štáte, kde vžadne robotnícka vláda v zväzku s pracujúcim rolníctvom, kde vedúcou silou je naša strana spolu s inými bratskými stranami nikto nemože byť a nemusi byť „obrancom“ záujmov národnostných menšín v Poľsku. Neznamená to však,

samozrejme, že by národnostné menšiny prostredníctvom Spoločnosti nemohli pomáhať strane a ľudovej vláde v nachádzaní a potláčaní všetkých priestupkov pri uskutočňovaní našej správnej národnostnej politiky, v duchu proletárskeho internacionálizmu.

Strana a ľudová vláda dáva rovnaké práva všetkým občanom Poľskej ľudovej republiky. Strana v záhodach so záujmami pracujúcich má premiéra nás štát z hospodársky zaostáleho štátu na štát moderného priemyslu, snaží sa odstrániť značne hospodárske a kultúrne rozdiely medzi jednotlivými krajskimi, okresmi, územnými celkami atď. Preto tu nie je potrebný žiadni iný orgán okrem strany, ktorý by mal „brániť“ záujmy pracujúcich mäs, ktorých súčasťou sú národnostné menšiny.

PREŽITKY SA NEODSTRÁNIA BEZ ODPORU.

Cinítelia Spoločnosti snažia sa lepšie než doteraz vplývať na svoje národnostné menšiny. Vidia že staré pojmy neodchádzajú zo života bez odporu, žijú ďalej a žijú spojí s novými pojvmi.

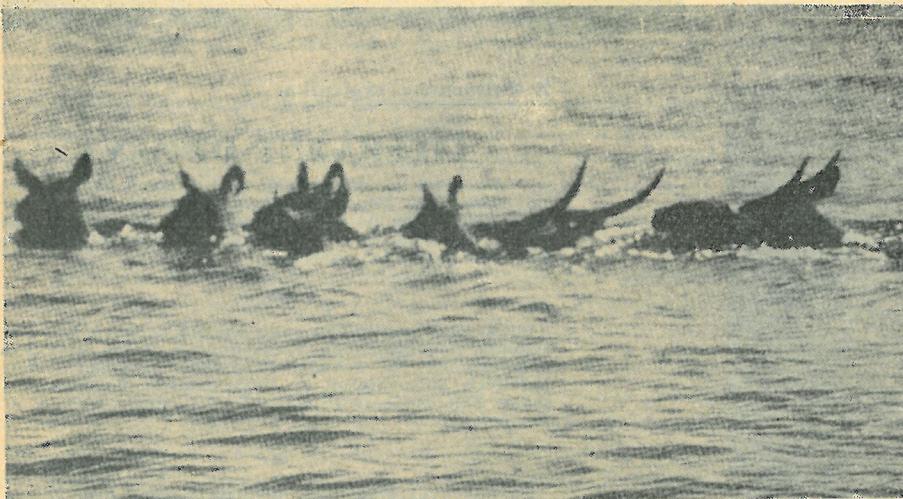
Podobne ako v niektorých poľských vrstvách, tak aj medzi obyvateľstvom národnostných menšín – nízka kultúrna úroveň, duševná prázdnota sú zdrojom takých chorobných zjawov, ako sú povery, viera v predpovede, šarlatanstvo, pokutné mästičkárstvo atď. Zivelné pochody ako povodne, suchá atď. utvrdzujú (nie bez pomocí kléru) medzi zaostalým ľudom rôzne povery. Deti vychovávané v takýchto podmienkach dostávajú omezené výchovu.

Samozrejme, že bojujú proti tomuto všetkému a správavé vysvetľovať všetky tiež zjavu je úlohou kultúrneho a osvetového hnutia. Preto tiež musíme lepšie dbať o obsah kníh, prednášok, besied, literárnych večierov, článkov v tlači národnostných menšín, o repertoár divadelných krúžkov atď. Siroko chápána kultúrnu prácu je významnou zbraňou v našich rukách.

Dobre vie o tom tiež klér a preto vystupuje proti socialistické kultúre. Vidieť to jasne v národnostnej oblasti.

V dnešných časoch už veľmi fažko by bol odstavil ľudí od kultúry.

DRUHÁ POTOPO

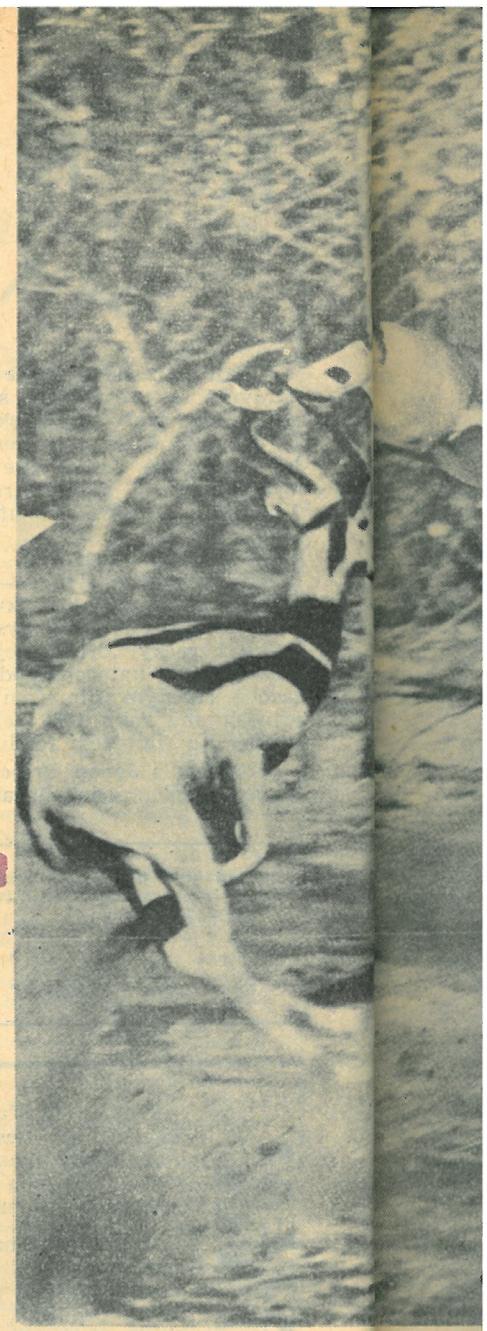

To, čo sa stalo v údoli rieky Zambeza v Južnej Rhodézii možno porovnať iba s biblickými udalosťami. To znamená v časoch, kedy „vody zaliali svet“ a Noe zachraňoval zvieratá v svojom korábe. Ale tentoraz potopa bola dieľom ľudských rúk a nasledovníci biblického Noema snažia sa zachrániť tisíce divých zvierat odsúdených na utopenie v umelom jazere. V tomto horúcom a bahnistom kraji v Afrike, kde sa zdržiava veľké množstvo všakovej zveriny, skupina ľudi-záchrancov narážajúc často i svoje životy uskutočnila svoje dobré predsavzatia.

Ked prieprava Kasiba Dam na rieke Zambeze bola hotová, voda začala stúpať a rozlievať sa do šírky 10 mil. Vzniklo obrovské umelé jazero na území, z ktorého bolo treba vysťahovať okolo 50 tisíc domorodcov z kmene Batonga. Ale nič sa nepodniklo, aby sa zachránili aj zvieratá. Spočiatku stahovali sa na územie vyššie položené. Ale keď voda začala stúpať stále vyššie a vyššie, vŕšky sa začali ponárať do vody tisíce zvierat našlo sa vo vode.

Tridsať dobrovoľníkov, v tom počte aj viačero domorodcov nasadilo na lodky a na ostrovoch odsúdených na zánik začali zachraňovať zvieratá. Zväzovali ich, nakladali na lodky a odvážali na bezpečné miesto. Často však zvieratá viacaj sa báli ľudov ako vody. A keď sa aj záchrancom podarilo dostať sa do ich blízkosti, zvieratá sa zúrivo bránili, kopali, hryzli, škrabali. Ich rany mohli byt smrteľné. V počiatokom štadiu podarilo sa zachrániť okolo 1.500 zvierat. Avšak práca obetavých ľudí trvá ďalej, pretože jazero sa neustále zväčšuje a plánovaný úroveň dosiahne až v roku 1963.

Metódy chytania zvierat boli rôzne. Ale každá z nich vyžadovala si obrovské úsilie. Veľké zvieratá ako napr. slony, hipopotamy vháňali do vody a nutili ich plávať k brehu. Menšie zasa chytali, zväzovali a odvážali na pevninu. Niekoľko bolo treba skočiť do vody plnej krokodílov a plávať za topiacim zvieratom a vystahovať ho na lod. Inokedy bolo treba poroztažovať siete a urobiť pohon na zvieratá. Ale aj o chytené zvieratá bolo treba sa starat celý čas až do ich vypustenia na slobodu. Nervóznym a jemným antilopám vstrekovali uspokojujúce injekcie, aby pretrvali cestu lodou.

Dosiaľ medzi obetavými zácholo smrteľnej obete. Iba niekoľkých dosiaľ.

O rozsahu a nebezpečenstve tejto práce hovorí očitý svedok a účas-

„Výpravy, v ktorých som svedčil prevažne veľmi nebezpečné. Istevili sme sa k brehu, keď vedúci našej Max Bean uzrel veľkú čiernu mambu z najjedovatejších hadov na svet. Na smere našej lodky. Život čeho pohryzie mamba možno počíta na minúty, ale Max aj napriek tončku a vytiahol hada do lodky. Meranou stále sa metal a zvýjal.

— Pozri, tak vyzerá žijúca sedal mi Max.

Inokedy zase, keď sme sa plávajúceho afaka.

Ničemník z Montmartru“ čili George Rapin, v podsvetí známý pod pseudonymom „Bill“, stanul pred soudom, obžalovaný z deseti vražd, z nichž však mu byly dokázány pouze dvě. Bude-li lekár uznán za človeka se zmenšenou príčetnosťou, možná, že unikne gilotině. Avšak prokurátor Tartin je jiného miňa a proto v nádházejícím procesu pôjde o hlavu tohto mladého vraha z milionárskej rodiny.

Vráťme sa však ke chvíli, ve ktorej se začal osnovat velký zločin.

Námestí Pigalle na Montmartru se topilo v září neonů, čtvrt zábav byla plna turistů, penžové aristokracie, náličených „dámiček“, černochů a Korsíkanů, tvorícich svět zločinců, populárne tu nazývaný „Milieu“. Všeštív hudba nočních podnikov, zářivé neony s výbavou titulky, z ktorých se vychýlovaly polonahé girls — to vše ve spojení s hukem automobilu, ktoré v nekonečnej řadě pospíchaly přes bulvár de Clichy, tvorilo obraz námestí Pigalle, ktoré i tuto sobotu, ako každou noc, vrelo normálnym životom.

Jedna hodina v noci. Od baru „Sans-sousi“ odjíždží právě elegantná černá limusina s pařížským registráciačním číslom 4337 HL 75. Za volantem sedí tmavý blondýn v tmavých brýlach, s knírkem. Jeho vystavané biele ruce svirají nervosné volant. Na temná skla brýli padají blesky neonu a reklam mielených lokálů. Automobil pňatiná barevné námestí Pigalle a zatačí do prvej ulice, ztrácejce se v dlouhem proudu jedoucích aut.

Cernovlasé děvče, vtisknuté do kouta elegantného auta se pohnulo, netrpelivé se tázajic — „Kam mne vezes?“. V té otáaze je skryt strach, — či snad Dominique tuší osudovou chvíli, ktorá se k ní neodvolačne blíži? — „Fontainebleau“ — odsekli krátkou odpověď muž v tmavých brýlach, známý na Montmartru pod pseudonymom „Bill“. Současně sáhl jeho ruka do postranní kapsy, ako by se chtěla přesvědčit ještě jednou, zdali v ní leží nabité pistole.

Dominique „Billu“ znala, vedeľa, že jeho touhou je byt šéfem „Milieu“, slyšela také o jeho účasti v některých případech. „Bill“ chtěl byt francouzským „Al Capone“, jehož gangsteři cti a před kterým se třesou prostitutky a jinde elementy zločineckého polosvěta. Jeho touha však byla nedosažiteľná, protože vrozená arrogancie, původ z milionárskej rodiny a s tím spojená rozhýčkanost nepráhlovaly k jeho osobě lidi z „Milieu“. Pro zločineckou aristokracii měl Rapin zůstat navždy profanem, člověkem cizím a nejistým — tomu panáčkovi s bílýma rukama a s podivnými způsoby aristokrata, bylo těžko věřit.

Limusina

4337 HL 75

okem na zrcadlo, ktoré stálo na okrajozorovalo světla reflektoru za ním jedoucího auta plynul, se uniknout nevitnému společníkovi.

Současně se však uklidňoval — kdo byl člověka nějčího automobilem. Ano, dnes mohl byt prvé možnosti sebou spokojen. „Bill“ se ukázal býhrdinou.

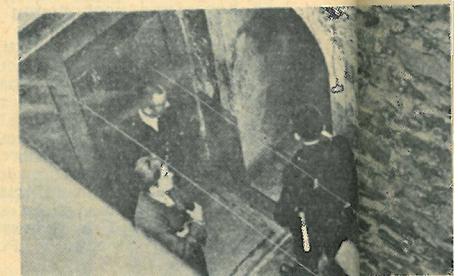
Vrah Rapin

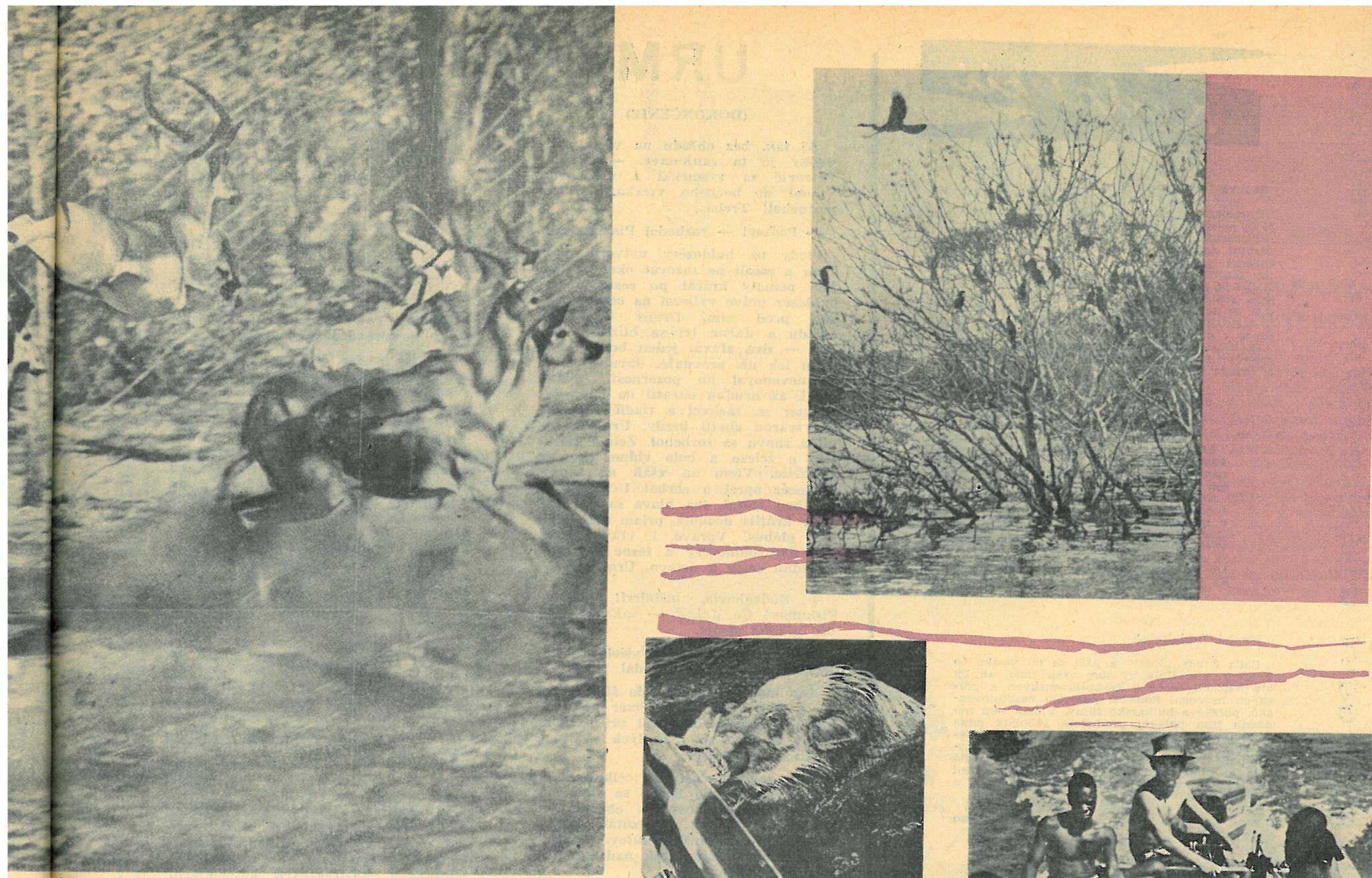
Zamiatanie

Dominique znala dobře poměry, panující mezi „Milieu“ a proto se také odvážila v jedné chvíli kříknout snažit se přerušit vrčení motoru: „Mám Tě dost, Tebe i Tvých rozmari, ty... mám synku. Hned mne pust, radím Ti, aby sis mne nezneprátelel, znám přece celou tvoji činnost a všechny tvoje přestupy a myslím, že pro policii a dokonce pro tvoje rodinu byly velmi zajímavé! „Bill“ na protesty a výhružky Dominique nereagoval. Ujeli ještě kilometr a tehdy zpazorovala, že vůz silně zpomaluje a nakonec se zastavil. Obkllopoval je les Fontainebleau. „Vysedej“ — poručil „Bill“. Neurčitý strach přinutil Dominique k útěku — vyskočila druhou stranou vozu a začala utíkat podél silnice, ztrácejce při tom zouflém běhu střevic.

O minutu později uháněl „Bill“ silnicí směrem k Paříži. Vůz šustil pneumatikami po hladkém asfaltu, rychloměr ukazoval 130 km/hod. „Bill“ byl vyuřen. Na křížovatce lehce přibrzdil a mimovolně sklozl

věznici

Max návrhol, aby sme ho chytili. Priblížili sme sa na dosah, jeden z domorodcov hodil slučku a po dlhom úpornom zápase sme zviera vtiahli na loďku. Ale kým sme ho stačili dôklade sputnati, diviakovi sa vrátila sila a v zlomku sekundy sa postavil pripravujúc sa do útoku. Situácia bola neobyčajne napäťa. Ale duchaprítomný Max bleskúrčle vrhol sa na zviera, skrútil mu zadnú nohu a položil na dno loďky. Domorodci ho zviazali. Nebyť odvahy Maxa, museli by sme povyskakovať z lode a plávať celé mile k bahu vo vode plnej krokodílov a jedovatých hadov.

Je prirodzené, že lepšie je mať do činenia s divým zvieratom vo vode ako na suchej zemi, kde má neohraničenú možnosť pohybu. Zato však o nebezpečenstvo ani na vode nebolo núdze. Raz sa mi stala taká vec: spoza stromu pozoroval som pohon do siete a načíval pokŕikovanie hondov. Zrazu celkom blízko mňa vyskocili z kríkov dva diviaky s dlhými bielymi kľa-

mi. Zazreli sief, obrátili sa a zamierili rovno na mňa. Iba v poslednej chvíli zmenili smer. Inokedy diviak a ja, nič névediac o sebe chceli sme sa schovať za tým istým stromom. Prelaknutí odskočili sme jeden od druhého.

Rôzne zvieratá rôzny spôsobom reagovali na chvíľkovú nevoľu. Nádherné štíhle antilopy plakali ako decko. Zlostné diviaky revali v ošali, ale keď sme ich povaizali ihned utíchli. Roháče spočiatku sa úporne bránili, ale za chvíľu tak skrotili, že boli v stave lízaf nastavenú ruku. Ale najsmutnejší obraz na jazere poskytovali vyhladované opice na vetylach do poly potopeňých stromov. Požrali všetko lístie a začali obhrýzať kôru. Niektoré z nich boli už také vyčerpané, že sme ich mohli striasať do vody a za chvost vytáhovať do loďky. Ale niektoré mali dostatok sil, aby utiekli pred nami predskakujúc z vetvi na vetvu. Tým už nebolo záchrany. Museli sme ich nechať na vetylach polozatopených stromov.

Rapin — syn milionára, chlapec s 30.000 zlatých kapesného, bude od dnešného dňa mezi členy „Milieu“ ceněný a uctívany. „Hrozný Bill“.

Byla tretí hodina z rána, když vzteklé bušení do dveří vytrhlo ze spania 19-letou manikýrku Nadine Lavesque. Stačila sotva otočit klieč zámku, když do dverí bylo prudce strčeno a do pokoja vpadol „Bill“, zamykajúce dvere okamžite na kliešť. Dívka zkamenela překvapením; její košile byla celá poskrivená krví. Chtěla něco říci, ale strach zadrzoval její dech v prsou. Dříve, než se opanovala, uslyšela horečnatý hlas „Bill“: „Spáchal jsem vraždu a potřebuji alibi. Ty mi je musíš dát, proto jsem sem přijel. Radim Ti, abys nic nemamíta, myslím, že budeš také pamatovat na diskreci“. A výmluvný gestem jí ukázal hlaveň pistole.

Nadine se zamílovala do George'a Rapina, když ještě jako 15-letá dívka trávila s kolegyněmi dlouhé hodiny na ulici. Tento urostlý vždy elegantní muž byl předmětem její touhy a snů, stejně jako pro mnoho jiných žen. Byl přece synem milionáře.

Třesoucíma se rukama vzala od něj pistoli a odběhla do koupelny, aby vyprala zakrvavenou košili. Prala horlivě a důkladně, nevěděla však, že její práce je stejně neúčelná. Na jejího milovaného „Billa“ vztáhla už spravedlnost svoji mstivou ruku.

„Bill“ bydlel s rodiči v luxusní 16-ti pokojové vile na bulváru St. Germain. Milovaný, rozmažený George — jediný potomek rodiny Rapin. V rodinné vile nepoužívali slangu korsických gangů Montmartre. Zde byl George mladým, bezradným člověkem, utiskovaným smyselnými komplexy viny, závislým dítětem — synem milionáře. Jeho otec — majitel a ředitel elektrárny spolu s matkou mu od ranného dětství stále vštěpovali jedinou myšlenku: „Ty se přece k ničemu nedodíš, z Tebe i tak nic nebude“.

Ale i přes to jej milovali, rozmažovali, plnili každé jeho přání a George viděl, že se nemusí o nic starat. Nutnost práce v jekékoliv formě mu byla úplne cizí a prostě odporná. Dům, jaký vedl jeho rodiče, plný přepychu a luxusu, opatřený všemi zázraky techniky XX. století, neprál pracovitosti a nemohl rozvíjet životní pohotovost. Nedostatek pozornosti pro Georgery zájmy, shovívavost vůči jeho výstrelkům a nočním dobrodružstvím se strany rodičů — to vše pomáhalo Georgovi na cestě ke zločinu — do zločineckého světa „Milieu“. Svět, který byl pro lenivého mámima synka exotickým místem činu.

Místem, které bylo plné lenosti, lehkomylosti a pěněz, a kde úlohu „dvorních dam“ plnily prostitutky.

George Rapin přešel do tohoto místa normální cestou, cestou od prvního zločinu až na lavici obžalovaných v soudu.

Alibi, které si bitím a hrozbam vynutil u Nadine Lavesque, nemohlo změnit běh události. Již následujícího dne po spáchání vraždy přečetl si „Bill“ na první straně pařížského deníku o bestiálním zločinu, spáchaném na Yvonne Thirel, — takové bylo pravé jméno Dominique. Vedle její fotografie nalezl také snímek dámského střevíčku, ztraceného na cestě posledního útěku, který byl její vlastností. Obyvatelstvo Paříže bylo vyzváno k pomocí při pátrání po vrahovi.

Vysýchaní Korsikánků, které kriminální policie podezírala z vraždy Dominique, vypovíděli: „i když se stávají neštastné případy mezi muži a veřejné mínění je přisuzuje nám, přece se ještě nestalo, abychom byli zamíchaní ve věci zavraždění ženy. Není možné, aby chatelem té vraždy byl Korsikán“.

Nejistý výraz měl toho dne hradištní „Bill“ sedě v boxu elegantního baru „Sans-souci“ na náměstí Pigalle, který si myslí, že spáchal dokonalý zločin. Nervy mu odsekly poslušnost, když mu za soumraku policajt položil tvrdě ruku na rameno, vyslovuje při tom zatahací formulí...

Za několik dnů později mluvila celá Francie o senzačním „vípadě Bill“a, mladého vrahově z dobré rodiny, na nějž sociologové a psychologové poukázali jak na neštastný případ nesmyslného nadužívání peněz. George Rapin — to je výstraha pro lehkomyslnou mládež, které imponuje gangsterská kariéra.

Milionář Rapin s manželkou na návštěvě u „Billa“

Redakcia

REDAKCIJA ČASOPISU „ZIVOT“

Obraciame sa na Vás ohľadne predplatného. Hoci pochádzam z Oravy a tam aj bývam, teď pracujem na výstavbe v Jodlowniku s viačími spolupracovníkmi z Oravy. I nadále chceme predplácať a čítať „Zivot“ pretože nás zaujíma všetko čo sa deje u nás na Orave. Z Oravy nás tu pracuje až 25. Ak Vás to zaujíma, môžeme Vám napísat o našej práci a poslat aj fotografie. Na stavbu sme prišli príča a začali sme od začiatku, ale teraz je už práca v plnom prúde.

Posielam Vám v mene svojom i v mene svojich 25 spolupracovníkov srdečný pozdrav a želania ďalšej užitočnej prácy.

Váš krajan z Oravy
Alojz Kubík

ALOJZ KUBÍK Z JODĽOWNIKA — Vítame Vás a tešíme sa, že ste nám napísali. Napíšte nám o Vašej práci a pošlite fotografie — radi ich uverejníme v „Zivote“, čakáme.

Nevedeli sme, že tak veľa Oravanov pracuje v Jodlowniku. „Zivot“ si môže predplatiť v miestnom poštovom úrade alebo priamo cestou redakcie, posielajúc patričnú kvótu poštovým poukazom na našu adresu. Dúfame tiež, že sa zúčastníte našich súťaží a vôleb, že tak Vy ako aj Vaši kolegovia budete nám častejšie písat. Srdečne Vás všetkých pozdravujeme.

Drahá Redakcia!

Rada čítam „Zivot“ a páči sa mi všetko čo uverejňujete. Bola by som však rada, ak by ste napísali niečo o československých a poľských hercoch. Rada si pozerám československé, poľské a bulharské filmy. Viďela som nedávno film poľskej produkcie „Klobúk pána Anatola“, československý „Vlčí jáma“, „Záťažosť“ a film produkcie československo-bulharskej „Legenda o láske“. Okrem týchto videla som aj mnohé iné filmy, ktoré sa mi veľmi páčili. Ešte raz Vás prosím napišeť niečo o hercoch a herečkách.

Mária Turčanová
Nadiak — Rumunsko

Milá Mária!

Tvoj list sme obdržali, hľadanku si nielen správne rozložili, ale si vylísovala aj knižnú odmenu, ktorú zašleme poštu. Dakujeme za slová uznania a tešíme sa, že sa Ti „Zivot“ páči. O filmech a filmových československých a poľských hercoch napišeš v niektorom najbližšom čísle, okrem toho v každom čísle uverejňujeme filmovú hľadanku.

FILUMENISTIKA

25 LET · ZOO PRAHA

25 LET · ZOO PRAHA

Stále viac čitateľov obracia sa na nás, nakorčo chcú si vymieňať nálepky na zápalkové škatuľky s inými filumenistami. Radí vyhovujeme prosbám a uverejňujeme adresy ochotných.

ANTONIE STRACHOVÁ — Praha 11 — Žižkov, ul. Jana Želivského 22, ČSR. Chce nadviazať spojenie s filumenistami z Poľska.

EMILIA KALINOVÁ, žiačka VII tr. — Dubnica n/Váhom, ul. Št. Moyzesu č. 3 — ČSR. — Chce si vymieňať nálepky na zápalkové škatuľky s filumenistkou v jej veku. Je pionierkou a rada si bude dopisovať s poľskou harcerkou.

VŠETKÝM ČITATELOM. — Nálepky na zápalkové škatuľky, ktoré nám zašlete, budeme postupne uverejňovať v „Zivote“ spolu s menom toho kto ich poslal. Za najzaujímavejšie a najzaujímavejšie nálepky priznáme odmeny.

Naša redakcia obracia sa na svojich čitateľov s prosbou o posielanie obrázkov svojich detí, ktoré mi radi uverejníme v rubrike „Album našich potiech“.

Prvé „lastovičky“ doleteli k nám z Jablonky, Skoda, že odosielatelia neuvedli meno a adresy tých malých „capartov“. Prosíme našich čitateľov o ďalšie fotografie — ale už s menami a adresami.

Foto: Svočíková - Žišková

URMOVA VZBURA

(DOKONČENIE)

Aj tak, bez ohľadu na všetky dôsledky je to zaujímavé. — Nikolaj Petrovič sa vysmrkal a vreckovku vsenal do bočného vrecka. — Ne послúchal! Treba...

— Podme! — rozhodol Piskunov.

Vtedy už buldozéry vytvorili polkruh a začali ho zužovať okolo Urma. Ten pomaly kráčal po ceste. Jeden buldozér práve vylezol na cestu a zastal pred ním. Druhý ho tlačil zozadu a ďalšie tri sa blížili z bokov — dva zľava, jeden bol vpravo. Urm ich už, pravdaže, dávno zbadal, no nevenoval im pozornosť. Kráčal ďalej, až hrudou narazil na buldozér. Traktor sa zachvel a riadič s napäťou tvárou chytil brzdy. Urm odstúpil a znova sa rozbehol. Železo zarincalo o železo a bolo vidno, ako sa zaísikilo. Vtom sa však už zadný buldozér oprel o chrbát Urmu. Urm nehybne zastal, iba hlava sa mu pomaly krútila dookoła, priam ako školský glóbus. Vpravo i vľavo prišli ešte dva buldozéry a tesne zatvorili poslednú cestu k ústavu. Urm bol zatýat.

— Súdruhovia, inžinieri! Súdruh Piskunov! Čo ďalej? — zakričal riadič prvého stroja.

— Súdruh Piskunov vyšiel. Čo mu treba odkázať? — povedal Urm.

Rozohnal sa a udrel do štítu. Znovu a znova. Bol ako boxer pri tréningu. Ľahko sa naklonil pri každom údere a spod jeho tvrdých pästi sa sypali snopy iskier.

Jeho spodnú časť už celkom buldozéry zovreli, no horná sa slobodne pohybovala. Bleskove sa obrácal zo strany na stranu a zúfalosť tŕkoli pästami do železnych štítov. Chuchvalce pary vystupovali nad ním v snehovej hmle.

— Sila úderu jeho päste je tristo kilogramov, — spomenul si Kostenko.

Nikolaj Petrovič stisol zuby, učupil sa medzi buldozérmi priam pri nohách Urmu a čakal na vhodnú chvíľu. Od hrmutu a škripotu ho priam uši boleli. Vedel, že ho Urm už spozoroval. Jeho sklené oči napäťo sledili.

— Tíško, tíško, — iba perami šepkal Nikolaj Petrovič — Urm, holúbok, tíško! Tíško ty podliať!

Vtom sa ozval akýsi nový zvuk. Čosi tresklo — nebola to však kovová ruka Urma — nie. Bol to štit buldozéra. Nedalo sa už viacej výčkávať. Nikolaj Petrovič mihol sa pod päštou Urma a pritlačil sa k jeho boku. A naraz Urm opäť prekvapil všetkých — ruky mu nehybne klesli. Hrmot prestal. Opäť bolo počuf, ako zavýja metelica nad poľom a pravidelne pracujú motory traktorov. Nikolaj Petrovič sa bledý a spotený vzpriamil a natiahol ruku k hrudi. Ozvalo sa suché praskanie. Zelené a červené svetlá na pleciach Urma zhasli.

— Hotovo! — vzdychol Piskunov a zatvoril oči.

Ludia sa teraz rozhovorili až príliš hlasno, ozval sa smiech i žarty. Riadiči pomohli Nikolajovi Petrovičovi dostať sa spod Urma von. Piskunov ho objal a pobozkal.

— A teraz, — povedal prerývane

— teraz ideme do inštitútu. Budeme opäť pracovať... týždeň, možno mesiac... Treba z neho vybiť tú hlúposť — urobí ho opäť Urmom — univerzálnym strojom.

— Čože sa stalo s Urmom? — spýtal sa Kostenko.

— A čo je so spontánnym reflexom?

Nikolaj Petrovič unavený i ospalivý po prebdenej noci povedal:

— Vieš predsa, že Urm sa konštruuoval na žiadosť Riadiťstva medziplanetárnych hlásení. Preto sa aj tak ľíši od iných, i najzložitejších kybernetických strojov. Je určený pre prácu v podmienkach, ktoré nie je schopný predvídať ani najgenialejší technik — programista. Napríklad na Venuši. Ktože vie, aké sú tam podmienky? Možno je pokrytá oceánmi, púštami alebo džunglami. Tam nemožno poslať ľudí — to je nebezpečné. Pošleme tam Urmov — desiatky Urmov. Ako ich však programovať? Najväčší problém je ešte vždy v tom, že pri terajšej úrovni kybernetický nevieme stroj naučiť „myslieť“ abstraktne...

— To znamená?

— Pre stroj neexistuje pes — pes vôlej. On pozná iba tohto, druhého, tretieho psa. Ak stretnie štvrtého, ktorý sa predošlým nepodobá, nevie čo robiť. Vulgárne povedané: ak Urma zaprogramujeme na určité reakcie len vo vzťahu npr. k ovčiackemu psovi, nevie a nemôže reagovať tak, povedzme, k jazyčíkovi. Jednoduchý príklad, však? Isto si porozumel. V tom napokon spočíva základný rozdiel medzi najdokonalejším strojom i najhlúpejším človekom — neschopnosť narábať v abstraktných kategóriach. No Piskunov sa prvý pokúsil odstrániť tento nedostatok pomocou vytvorenia tzv. samoprogramujúcej aparatúry. Do Urmovho mozgu sme vložili reflexný spoj, ktorý spočíva v tom, že samostatne zapína „prázdne“ bunky umelej pamäti. Piskunov predpokladal, že ak Urm „získa vnem“, bude schopný aj bez pomoci ľudí vložiť najvhodnejšie spoje pre každý nový prípad. Je to dosiaľ najdokonalejší model vedomia. Dostavil sa však nečakávaný výsledok. Teoreticky Piskunov pripustil taký jav, no prakticky... Skrátka — nový reflexný spoj zrodil desiatky ďalších reflexov, ktoré vôleb programisti nepredvídali. S ich vznikom vlastne Urm prestal konáť podľa svojho základného programu a začal sa „riadiť sám“.

— A čo teraz?

Treba hľadať novú cestu, — Nikolaj Petrovič sa pretiahol a zívol. — Budeme zdokonaľovať analyzátorské schopnosti „možgu“, recepný systém...

— A spontánny reflex? Už vás nezaujíma?

— Oj, počkaj! Piskunov čosi predsa vymyslel... Na neznáme planéty a do neprebádaných hlbín oceánov pôjdu prví predsa Urmovia. Ludí nemožno riskovať... Počuj, Kostenko, podme už spať, hej? Pôjdeš k nám pracovať a všetko uvidíš, prídeš, k slovu aj ty...

Na liczne zapytania Czytelników w sprawie wydania podręczników szkolnych — drukujemy ponizej odpowiedź Ministerstwa Oświaty w tej sprawie.

REDAKCJA

POLSKA RZECZPOSPOLITA LUDOWA
MINISTERSTWO OŚWIATY

Nr S0-249/60
1. dz. 182/60

W-wa, dn. 23.I.1960 r.
Al. I Armii WP Nr 25

Towarzystwo Społeczno - Kulturalne
Czechów i Słowaków w Polsce
Warszawa, ul. Mysia 2

Odpowiadając na pismo nr 105/60 Ma. z dnia 16.I.1960 r. Ministerstwo Oświaty informuje, że czytanka dla klasy V zostaje wydrukowana w nakładzie 800 egz., czytanka dla kl. VI jest w druku i w lutym br. zostanie wysłana do sprzedaży, a czytanka dla klasy VII jest w opracowaniu i zostanie wydrukowana nie wcześniejszej jak jesienią br. Uczniowie klas VI i VII postępują się na razie czystankami importowanymi.

W sprawie należytego zaopatrzenia księgarń w Nowym Targu w inne podręczniki w języku słowackim dla klas V-VII Ministerstwo interweniowało w Centrali „Domu Książki“ (W-wa, Mazowiecka 9).

Za Komisję Resortową
do Spraw Szkolnictwa z Nieпольskim
Językiem Nauczania
(-) St. Mauersberg
Sekretarz

našie
INTERVENIE

Pokračovanie zo str. 5

rozdiele vyznania — katolíci či pravoslávni, gréckokatolíci, protestanti, vyznavači možnejšej vieri alebo iní veriaci a neveriaci majú rovnaké práva.

Nás štát sa nemeša do vecí cirkvi, ale cirkev často sa mieša do vecí štátu, do jeho politiky a v konkrétnom prípade do našej národnostnej politiky. Naše stranické a štátne inštitúcie na vidieku v mnohých prípadoch mu sia napomínať niektorých duchovných.

Na národnostne zmenšanom území takáto činnosť klérku vyvoláva správny odpor tak zo strany Poliakov, ako aj národnostných menšíň bez rozdielu ich osobného vzťahu k náboženstvu. Na týchto územiach ľudia nechcú politiku protistavania jednej časti národa druhej, nechcú rozjazdovať vzťahov, vypočujú sa za zhodným spolužitím, za spoločnou prácou pre spoločnú vlast polského a ne-polského obyvateľstva, bez rozdielu vieri a jazyka.

OCHOTNICKÉ UMELECKÉ HNUTIE SI VYŽADUJE STAROSTLIVOSŤ PÓSOBIACICH.

V kultúrnej činnosti Spoločnosti pôsobiacich na dedičnosť dosiaľ vedú umelcové formy. Toto ochotnické umelcové hnutie vplýva na státsice diákov, pomáha vychovať nového človeka našich čias, vstupuje úctu ku kultúre a tradíciam iných národov, rozširuje duševné obzory, zbavuje ľudi povier.

Často sa však stáva, že súbory nemajú dostatočnú politicu starostlivosť a siiahajú k divadelným hrám a piesňam, ktoré sú škodlivé, ideologickej nám cudzie, nacionálistickej a klerikálnej alebo bez hodnoty, vypočítané na vysvetlenie ľahkého smiechu. Takýto „predvojnový repertoár“ potuluje sa ešte stále v súkromných knižnicach.

V repertoári divadelných krúžkov národnostných menšíň okrem pokrovových národných hier majú sa nachádzať polské hry zo súčasnosti ako aj hry zo života národnostných menšíň. Tie posledné treba prekladať a tvoriť.

Národnostné menšiny majú rozvíjať svoje vnútorné tvorčie sily a takýmto spôsobom vniest svoj vklad do celkovej kultúry našej vlasti.

Po stopách kultúrno-sociálnej Spoločnosti Židov v Poršku, ktorá má najväčšie úspechy v spoločenskej, kultúrnej a osvetovej práci aj ostatnej Spoločnosti chceš šíriť rozvinut kultúrnu prácu medzi svojimi národnostnými skupinami. Na dobrej ceste sa nachádza „BTSK“. Veľký úspech dosahujú bieloruské literárne vecery. S veľkým záujmom sa stretia zbierka poézie, vydaná „BTSK“. Je to dielo mladých bieloruských básnikov. Rozvíja sa tiež ruské divadelné hnutie. „RTKO“ zoskupilo okolo seba veľa inteligencie, ktorá môže viesť do práce veľa zápalu. Spoločnosť Čechov a Slovákov organizovala viaceré masových podujatí a mňa tiež určité úspechy vydavateľsko — repertoárove.

„UTSK“ svojimi umelcovými súbormi dostáva sa k čoraz širším kruhom ukrajinského obyvateľstva.

SIROKÝ POJEM PRE KULTÚRU.

Ministerstvo kultúry a umenia, Ministerstvo osvety ako aj ich orgány v národných výboroch, hlavne tie, ktoré sú zodpovedné za prácu medzi národnostnou menšinou, môžu sa už dnes vo veľkej miere opierať o neustále ideovo silenejúce Spoločnosti národnostných menšíň ako o polské kultúrne organizácie realizujúce liniu našej strany.

Spoločnosti čerpajú správne uzávery z diskusíi o kultúre v našom štáte. Pojem „kultúrny život“ neohranicuje sa iba na účasť v umelcových predstaveniach a na zdieľané vzdelenie. V osvetových izbách v mestách i na dedinách treba neustále rozširovať humanistickú náplň a zároveň zavádzat viedu a techniku. Úroveň kultúrneho života určujú tiež obyčaje, zvyky a návyky, spôsob trávenia voľného času vo všedných dňoch a v nedeľu. Starostlivosť o domácu kultúru, o čistotu tela, hygienu jedenia a spánku je taktiež neoddeliteľnou časťou celkovej kultúry človeka.

Doteraz najlepšie výsledky v takto pochopenej kultúrnej práci má najstaršia Spoločnosť, ktorou je „TSKZ“. Veľký rozmach možno pozorovať v práci Spoločnosti Čechov a Slovákov, ktorá systematicky zavádzala stále novú náplň a nové formy práce.

Politickí činitelia, ako sa zdôraznilo na tlačovej diskusii, musia sa učiť počítať koľko sa na danom mieste spotrebuje mydla na jediného obyvateľa, koľko posteli pripráda na jedinú rolnícku rodinu, koľko je v „priemernej“ dedinskej chalupe okien a či skutočne slúžia na vetraňanie atď.

Činitelia Spoločnosti nemôžu byť ľahostajní k tomu, že v mestach a na dedinách ako aj medzi obyvateľmi národnostných menšíň je ešte veľa záporných zjavov vyplývajúcich z buržoázneho kultu peňaží. Často sa stáva, že prostredky stávajú sa vlastcom človeka, do popredia sa dostáva lakovstvo, brutalita a egoizmus, necenešim zjavom patria sporý o rodinné majetky, „hektárové“ manželstvá, hospodárstva, ktoré neplnia povinné dohody štátu.

Toto všetko si vyžaduje rôznorodosť postupov náplni a forem.

V istom vojskovom časopise takto predstavili otázku výchovy človeka:

„Pred veliteľom stojí v rade vojací. Aké rozmanité typy — poloalfabeta vedľa študenta, idealista, vedľa cyriaka alebo tuláka, úctivý a svedomitý človek vedľa luhára, rodený vtipkár vedľa závládneho melancholika... Tomu sa vrecko vzdúva od knihy a tamtomu od kariet.“

Každý človek je osobitný svet. Tých dvadsať vojakov, čo stojí v rade pred veliteľom je zároveň dvadsať rôznych individualít, odlišných v svetozáore, v názoroch na ideovo-politické problémy, odlišných v prizodenom uspôsobení, duševnej úrovni, temperamente, odlišujúcich sa prostredím a pôvodom atď. Bolo by hlboko nesprávne, ba priam škodlivé hľadiť na nich ako na celok, ako na akúsi jednoliatu masu!“

Aké je to aktuálne nielen pre veliteľov v armáde...

To obrovské množstvo úloh, ktoré čakajú Spoločnosti, budú môcť splniť iba vtedy, keď celý ich aktívny ktorý je predsa nemály, pochopí v čom spočíva jeho práca a aký je jej hlavný význam. Práca Spoločnosti to nie je len pestovanie národnostných tradícií a jazyka, ale aj zavádzanie všeobecných snáh a boja o všeobecný a hospodársky rozvoj celého nášho národa, ktorého súčasťou sú aj národnostné menšiny, majúce v Poľsku rovnaké práva a rovnaké povinnosti.

ALEKSANDER SŁAW.
Sekretar Komisji
d/s Narodowościowych
KC PZPR

OD REDAKCIE

Navážujúc k horeuvedenému článku, redakcia prosí čitateľov o zasielanie korešpondencie na témy spojené s kultúrno-osvetovou prácou na Vašich terénoch. Najzaujímavejšie a najlepšie listy budeme uverejniť.

Redakcia „Život“

• sedmikráska •

NEŠIKOVNÝ MAJSTER

Vzal Ivo,
kladivo,
pribil klin nakrivo.

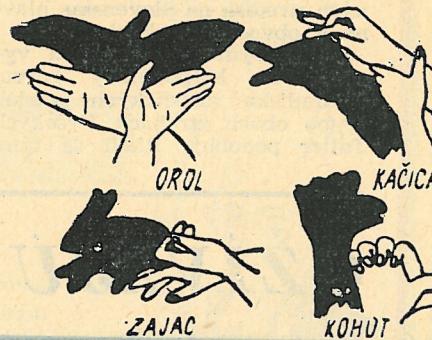
Ivo je však chytrá hlava,
ihneď klinec sprava-zlava
narovnáva.

Pritom však, umelec,
klepol si na palec.

Chudák Ivo!
Teraz má zas palec krivo.

TIEŇOVÁ HRA

Ked medzi zdroj svetla, povedzme lampu a nejakú plochu npr. stenu vsunete ruku alebo nejaký predmet, zistíte že tento z jednej strany osvetlený predmet vrhá na stenu tieň.

Tieň je teda v tomto pripade obrysový obraz pevného predmetu, telesa alebo ruky na stene alebo ploche.

Pozrite teraz na naše náčrtky, kde sme vám naznáčili, ako môžete vtipnou skladbou prstov rúk vytváriť tieňové obrazy. Skúste to!

LIST REDAKCII

Drahá redakcia!

Dakujem za Váš list, ktorý som obdržal. Chcem byť korespondentom „Sedmikrásky“, budem Vám písat o našich radostach, starostach a záležitostach.

Chcel by som Vám dnes napsať niečo o našich starostach. Organizujeme odbôčku PCK, ktorej cieľom je udržiavanie čistoty. Zvolili sme si už aj vedúceho našej odbôčky, bude ním môj sused Kubasek Jozef. Je nás 27 členov a zbierame mesačne po 15 gr. Z Nowego Targu má k nám príš instruktor a chcel by som Vás prosiť, aby ste nám v tomto pomohli.

Srdiečne Vás pozdravujem,
Kromka Jozef

ODPOVED REDAKCIE:

JOZEF KROMKA z Kacvina — Vímate srdiečne mladých iniciátorov, určite utvorenie odbôčky PCK bude užitočné a prospěšné pre Vás samotných. Redakcia interverovala v ZG PCK vo Warszawie — určite dostanete patričnú pomoc. Napíšte nám, čo je nového v novootvorenej odbôčke PCK. Čakáme. Pozdravujeme všetkých členov odbôčky.

Tešíme sa druhý Jožko, že chceš byť korespondentom „Sedmikrásky“. Len nevieme či sa dobre

učíš, a či Tvoj vychovávateľ nemá nič proti tomu. Ked niet týchto prekážok s radosťou Ta príjmem do svojich radov. Čakáme na Tebou sfúbené listy. Domnievame sa, že budeš rozširovať ďalšiu „životu“ a že budeš získavať nových predplatiteľov, ako aj sa zúčastníš tiež so svojimi spolužiacmi našich súťaží a hádaneiek, ktoré predsa nie sú veľmi ľahké.

„SEDMIKRÁSKA“ ODPOVEDA

Mária GRONSKÁ z Niedzice — Veľmi sa tešíme, že nám príbude ešte jedna čitateľka. Príjime Ta s radosťou medzi seba a dáfame, že nám budeš častejšie písat. Rozluštenie hádanky sme obdržali. Srdiečne Ta všetci pozdravujeme.

Anna PASTOREK z Piekielnika — Tvoj list z rozluštením sme obdržali. Hádanku si rozluštila veľmi rýchlo, uvidíme či nasledujúce rozluštiť tiež tak rýchlo. Čakáme aj my, aj odmeny. Pozdravujeme.

Všetkých našich milých čitateľov upozorňujeme, že na obálkach adresovaných do našej redakcie nemusia nálepiť známku. Vystačí v ľavom hornom rohu napišť „Oplatę pocztową uisći adresat“ a dole „Sedmikráska“. Takéto obálky dostanete zadarmo u predsedov miestnych skupín Spoločnosti alebo u násich dopisovateľov.

ODKIAL' POCHÁDZA SLOVO „DETEKTÍV“

Istotne ste už počuli, alebo ste už aj dokonca číitali detektívku pre mladých od známeho nemeckého spisovateľa Ericha Kästnera „Emil a detektív“. Je to poučná a pekná kniha o tom, ako si treba dávať pozor na peniaze, o solidarite detí a konečne o tom, ako Emil a ostatné deti — detektívov — amatiere zneškodnia obávaného zlodeja.

No my teraz nechceme hovoriť o tejto knihe, alebo i len o jej obsahu, ale vysvetliť slovo z nadpisu, totiž odkial pochádza slovo „detektív“ — detektív.

Slovo detektív je odvodené z latinského slovesa „detegere“ čo v preklade znamená „odkriť strechu“. Táto skutočnosť, totiž „odkriť strechu“ sa i obrazne kryje s tým, čo pod slovom „detektív“ máme rozumieť. Ked totiž odkryjeme strechu, môžeme pozorovať, čo sa v dome deje — vidíme do domu — do veci a to musí konečne aj nás „detektív“.

Vlastná odvodenina slova „detegere-detektív“ pochádza vlastne z Anglie, kde sa týmto slovom označovali policajti, ktorí chodili bez uniformy, teda v civilu. Civil nosili preto aby boli menej nápadní, aby ich nebolo možné poznať, no aby sa o to oni viači mohli dozviedieť.

Túto knihu v slovenskom preklade môžete objednať v Československom kultúrnom stredisku vo Varšave, ul. Marszałkowska 77/79.

Poznáte tohto mladého lyžiara? Ak áno — napíšte nám ako sa menuje.

UPOZORNENIE MLADÝM ČITATEĽOM.

Všetkých našich milých čitateľov upozorňujeme, že na obálkach adresovaných do našej redakcie nemusia nálepiť známku. Vystačí v ľavom hornom rohu napišť „Oplatę pocztową uisći adresat“ a dole „Sedmikráska“. Takéto obálky dostanete zadarmo u predsedov miestnych skupín Spoločnosti alebo u násich dopisovateľov.

HÁDANKA „SEDMIKRÁSKY“

Poznáte asi všetci pohádku o „Červenej Karukke“. V tej pohádke je vták, veľmi zlý vták. Vašou úlohou bude vyhľadať skrytého na obrázku vtaka a upozornenie „Červenej Karkulky“ pred hroziacim nebezpečím.

Tri prvý odpovede budú odmenené, tentokrát nie knihami, ale hračkami.

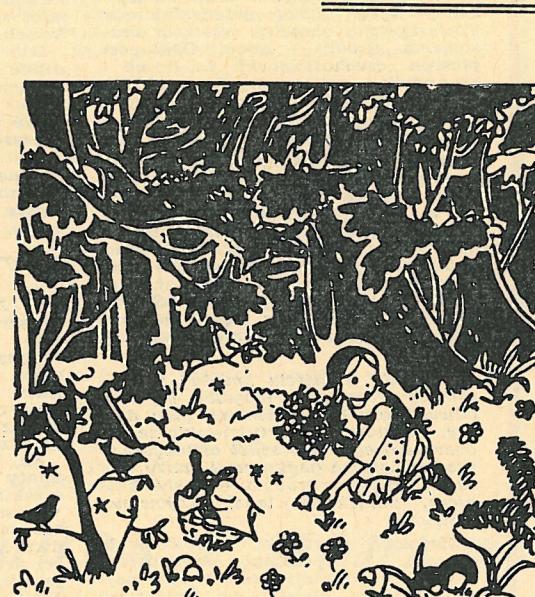
Na odpovede čakáme, o dva týždne užavíme listinu odpovedí a pristupujeme k losovaniu odmen. Ponáhľajte sa.

(kar)

Všetci ti, ktorí sa behom celého roka 1959 zúčastnili rozlošovania hádankov — obdržia ako odmenu za „vytrvalosť“ od redakcie pečiatku s menom a priezviskom. Tieto odmeny obdržia:

- 1) Agnieszka BALCIŘÁK — z Orawki, pow. N. Targ
- 2) Cecylia SKORUPKA — z Piekielnika, pow. N. Targ
- 3) Eugenia TVRDÁ — zo Zelowa, pow. Łask
- 4) Helena WOJTAŚ — z Jurgowa
- 5) Józef PČELÁR — z Kacwina, p-ta Niedzica
- 6) Wiera POSPIŚYŁ — zo Zelowa, pow. Łask

Pečiatku s menom a priezviskom obdržia tiež korešpondenti „Sedmikrásky“: Ilona TVRDÁ zo Zelowa a Józef KROMKA z Kacwina.

PREDPONY S-, Z-, ZO- V SLOVENČINE

Mnohí z nás sa ešte dobre pamäťajú, že pred r. 1953 (kedy vyšli opravené Pravidlá slovenského pravopisu) sa písalo „sísf sa“, smes, „sbíjať“ a pod. Dnes tieto a ďalšie podobné slová pišeme so z: zísť sa, zmes, zbiňať atď. Prečo je to tak?

V slovenčine platí zásada, že pred znelou spoluďlásou (t. j. pred b, d, ď, g, dz, dž, z, ž, h, v, m, n, ň, l, ľ, r, ľ) a v istých pozících aj pred samohľaskou sa párová neznelá spoluďláska vyslovuje ako zneľá (teda p ako b, t ako d, ď ako ď, k ako g, c ako dz, č ako dž, s ako z, š ako ž, ch ako h, f ako v) a naopak (okrem spoluďláske v, ktorá sa nie vždy len v istých pozících vyslovuje ako f). V spisovnej výslovnosti sa teda slovo *mlatba* vyslovuje ako „mladba“, prosba ako „prozba“, nášmu ako „nážmu“, rybka ako „rypka“, rozkaz ako „roskas“ atď.

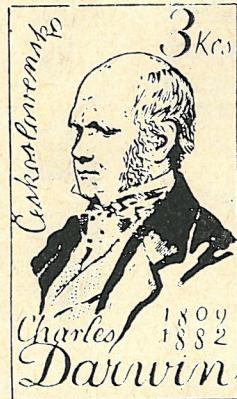
Pravopis spisovnej slovenčiny je budovaný predovšetkým na fonetickom princípe, podľa ktorého písaná podoba má čo najvernejšie vystihnuť hovorené slovo. Preto podľa uvedenej zásady sa vyslovuje a piše aj predponové z-, s-. Znelé z teda vyslovujeme a pišeme vtedy, ak sa kmene slova začína 1. na znelú spoluďlásku (napr. zbit, zdierať, zhoriť, zvieriť, zletieť, zložiť, zraziť, zdaleka, zlava, zdola...) 2. na samohľasku (napr. zísť sa, zobraziť, zúčastniť sa...). Neznelé predponové s- sa vyslovuje i piše iba pred neznelými spoluďláskami (napr. schôdzka, stvrdnúť, skúška, spomaliť, stisniť, skade, spočiatku, spoza atď).

Výnimiek z tohto pravida je len veľmi málo. Odchylné od výslovnosti sa pišu tieto slová: *zpráva* (— wiadomość; — ale správa — zarząd!), *smera* (— szychta; — ale zmerna — zmiana, przemiana!), *sbor* (— zbiór, grono, chór), *sjazd* (— zjazd, kongres; — ale zjazd — zjechanie z góry np. na nartach!), *sváz* (— związek; — ale zväzok napr. zväzok románu — tom powieści!).

Prirodzene, že aj slová odvodené od uvedených výnimiek sa pišu podľa svojho základného tvaru. Teda podľa *zpráva* sa potom piše aj *zpravodajca*, *zpravodajstvo* (a podobne podľa *správa* a *správca*, *spravovať*), podľa *sbor* je: *sborový*, *sborovňa*, *sborník*, podľa *sváz*: *svázový*, *svázák* (— člen Československého svazu mládeže) atď.

Slabičná predpona zo- sa vyslovuje a piše vždy len v tejto podobe, teda napr. zoſit, zobliecť, zopnúť, zostreliť, zospodu, zosadu atď. (porov. pol. zeszyt, zestrzelić, zepsuć a pod.).

Dr. FERDINAND BUFFA

FILATELISTICKÉ NOVINKY

F. J. HAYDN A CHARLES DARWIN

Z iniciatívy Svetového kongresu mieru československé spoje vydali poštové známky pri príležitosti 150 výročia narodenia Charlesa Darwina a 150 výročia smrti F. J. Heydna. F. J. Heydn zobrazuje modrá známka v hodnote 60 halierov a červeno-hnedý o hodnote 3 Kčs Charlesa Darwina.

Tvorcami spomínaných známok je profesor Karel Svolinský a Jindřich Schmidt.

(kar)

DO POZORNOSTI NAŠICH
ČITATEĽOV

Na rok 1960 bolo vydaných veľa kalendárov. Jedným z najaujímavejších je kalendár vydaný Ligou priateľov vojaka (LPŽ) v cene 20 zl za kus.

Tento kalendár obsahuje medzinárom predpovede počasia na celý rok 1960, ktoré zozbieral, usporiadal a pre tlač upravil bez akejkoľvek zodpovednosti „Wicherek“.

PREDPOVEĎ POČASIA NA FEBRUÁR.

- 1 — 10 Snehové búrky pri niekoľkých stupňoch mrazu.
- 11 — 20 Zvýšená oblačnosť ale bez zrážok. Vo dne mráz v hraniciach minus 10 stupňov v noci až minus 16—18. Koncom obdobia otepenie.
- 20 — 28 Zvýšená oblačnosť, odmák, miestne zrážky.

PREDPOVEĎ POČASIA NA MAREC.

- 1 — 10 Zvášené snehové zrážky a pomalé klesanie teploty až do minuss 10 stupňov. Veľmi veľké snehy na horách. Po vline zrážky počasie vyjasnená a mráz.
- 11 — 20 Nahlá vlna otepenia od juho-západu, prechod v teplote až do plus 10 stupňov vo dne, odmák.
- 11 — 20 Návrat zimy. Silné vetre so snehom a ľadom. Mráz nie veľmi veľký.

PREDPOVEĎ POČASIA NA APRÍL.

- 1 — 10 Prvé otepelenie. Teplota do plus 12 stupňov. Návrat zimy. Silné vetre so snehom a ľadom. Nocami mráz do minuss 4 stupňov a denné teploty niekoľko stupňov nad nulou.
- 21 — 30 Chladné počasie so zrážkami, teplota niekoľko stupňov nad nulou. V posledných dňoch — vztup teploty do 15 stupňov, vyjasnenie. (pokračovanie v 4. čísle)

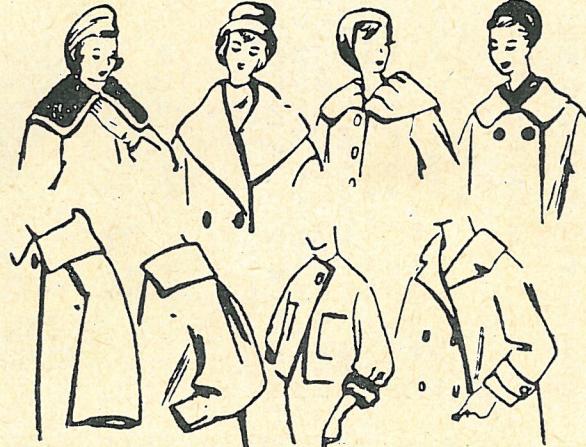
„ŽIVOT“ czasopismo społeczno-kulturalne Towarzystwa Czechów i Słowaków w Polsce.

Redaguje Kolegium w składzie: Vendelin Balářík, František Bednářík, Eugen Bielak, Augustyn Bryja, Adam Chalupec, (redaktor naczelny), Viktor Hosaniak, Marian Kaškiewicz (z-ca naczelnego redaktora), Bronislav Knapčík, Alena Matějková, Lidia Mšálková, Michal Neupauer, Ignacy Niżnik, Karol Páleník, Karel Pošepný (sekretarz redakcji), Anna Svočíková, Vilém Tomeš, Bogusław Włodarski, František Zvirol, Edmund Mańczak — redaktor graficzny.

Adres Redakcji: Warszawa, Al. Jerozolimskie 37, I p. tel. 21-15-41. Wydawca: „Prasa Krajowa“ — RSW „Prasa“ Warszawa, ul. Wilejska 12, tel. 8-24-11. Prenumerata roczna — 12 zł, półroczna 6 zł. Wpłaty przyjmują wszystkie urzędy pocztowe na konto Nr 1-6-100020 „Ruch“ Warszawa, Srebrna 12. Prenumerata za granice 40% droższa. Przedpłaty na tę prenumeratę przyjmuje Przedsiębiorstwo Kolportażu Wydawnictw Zagranicznych „Ruch“ w Warszawie, ul. Wilcza 46. Konto PKO Warszawa Nr 1-6-100024.

Oddano do łamania 8.II.60. Podpisano do druku 17.II.60 r. Druk RSW „Prasa“. Warszawa, ul. Smolna 10/12. C-34.

MÓDA MÓDA

ZIMNÍKOVÉ MÓDNE DETAILY

Detailmi nazývame jednotlivé časti ľadu. Teda keď chceme hovoriť o zimníkových módnich detailoch, budeme vlastne rozoberať podstatné časti kabátov na zimu z hľadiska módy.

Nártky samy osobe hovoria dosť zreteľne, preto ich nebudeme jednotlivie popísovať, ale povieme si niečo o módom smere jednotlivých častí zimníkov.

Začíname snáď zhora od golierov.

Goliere sú „obrovských rozmerov“. Sú odstávajúce a mäkké spadajú na ramená. Zaujímavé sú pelerinkové goliere, ktoré sa dajú nosiť v rôznych obmenach podľa spôsobu zapinania.

Nie je zriedkavá strapcová ozdoba, ktorá sa vyskytuje ako ukončenie goliera, ktorý je ušitý vo forme šálu.

Ramená sú spracované ležérne bez vycpávok, nie je zriedkavá reglánová línia.

Rukávy sa zvonovite rozvírajú, alebo sú balónkovo-tvaru.

Dĺžka sa pohybuje asi na 38—42 cm od zeme.

Moderními sú stávajú kožušinové goliere a manžety rukávov. Kožušinové imitácie z látok pomaly vychádzajú z módy.

Podšívka sa často nahradzuje plyšovou vložkou. Elegantné kabáty mávajú kožušinovú podšívku.

MÓDA MÓDA

• LEKÁR RADÍ •

Na reumatizmus veľmi často trpievajú deti. Zo začiatku táto choroba môže mať bud ostrý alebo i miernejsí priebeh, ale takmer v každom prípade neprijeďne následky. Zvlášť nebezpečné je takmer pravidelné sa vyskytujúce poškodenie srdca.

Na vznik reumatizmu, čiže zápalu kĺbov má vplyv vlhkosť, častá angína, zápal bočných nosových dutín a všetky choroby, ktoré sú zapríčinené bakteriami, zvánskym streptótokom.

V ďaždiach prípadoch sa zvyšuje teplota tela až do 40°C a chorý má bolesti v kĺboch, obyčajne vo viačerých (v kolennom kĺbe, v zápašti). Niekoľko (ale nie vždy) otok kĺbov a začervenenie pokŕky v okoli kĺbov. Bolesť môže byť taká otravná, že aj mäkkú ustlanú posteľ spôsobuje veľké bolesti.

Ked' sa vykľúčia možnosti iných chorôb, treba ihneď začať s liečením, aby reumatizmus nepoškodil srdce. Pamäťajme, že reumatizmus líše kĺby, ale hryzie srdce!

Je veľmi dôležité, aby po ustúpení bolesti chorý ešte dva týždne neopúšfal lôžko. Boliae kĺby možno natierať penicilínou masťou. Možno tiež za týždeň brať penicilín v injekciach (od 300 do 500 tisíc jednotiek denne).

Ak sa chorý na reumatizmus lieči doma, je nevyhnutné, aby sme mu dávali natrium salicylicum v pilulkách. Dávka činí pol gramu na 1 rok veku (napríklad desaťročnému dieťaťu 5 gramov v 4 rovnakých čiastkach).

V prípade, že dieťa neznáša tento liek, treba ho umiestiť v nemocnici.

Najlepším liekom je však predchádzanie ochoreniu, unikanie prechladnutia a liečenie angíny a nádchý.

Dr. B. RYBÁK

ZVEROLEKÁR

1. Porážka po otelení.

Pričinou takejto porážky je vysoká mliečnosť kráv. Najčastejšie sa vyskytuje u kráv vo veku 5—9 rokov. Prekrmanie v poslednom období pred otelením takzied môže byť príčinou porážky. Prvým príznakom porážky po otelení možno zbadať už 12 až 72 hodín po pôrode. Krava prestane prežívať, je nespokojná, svaly má napäté a chviesú sa. Casto bádat na vzrušenie, krava ručí a vytiahnutou hlavou, jazyk má ovisnutý a brúcho vzduté. Uhnutyň nastane za 12 až 24 hodín.

Co treba robiť v takomto prípade?

Najlepšie pomáha naplnenie vemena vzduchom. Robíme to pri pomocí gumenej hrušky. Po napumpovaní previažeme cezky handičkou, aby vzduch neušiel. Potom vemoen masážujeme 15—20 minút a vypustíme vzduch. Ak ani po 6—8 hodinách nenastane náprava, ošetroenie treba opakovat.

Druhá vec, na ktorú nesmieme zabúdať je masáž zadnej časti a krížov. Túto masáž prevádzame slanom. Po masáži prikryjeme kravu dekom. Napájat môžeme až 12 hodín po vyzdraveniu.

2. Zapálenie vemena.

Zapálenie vemena nastáva najčastejšie pri nečistých cezkoch. Najnebezpečnejší čas je ihneď po pôrode, keď je vemoen plné a naliate. Zapálenie môže zapríčiniť zrastenie otvoru v cezku a tým nemožnosť dojenia. Je to ochorenie veľmi bolestné, často vemoen alebo jeho časť opuchne. Príznakom, po ktorom rozpoznávame zapálenie vemena je puchnutie, zmenšovanie mlieka a horúčka.

Pri liečení postupujeme tak, že denne viac razy vydájeme a robíme masáž odspodu hore.

Po 3 dňoch prikľadáme horúce obklady v otiepok sena. Okrem toho 2 razy denne natierame vemoen gáforovou alebo ichtiólovou masťou.

V čase liečenia treba na najmenšiu mieru zmeniť podávanie tekutej krmky.

H. MĄCZKA

Redakcyjny lekarz weterynarz dr. H. Mączka oso-bicie odpowiadzie będzie w języku słowackim i polskim na Wasze listy nadesiane do Redakcji z zapytniami na temat chorób i chorow inventarza.

Korzystając wiec z okazji, piszcie do „Życia“ o poradę — otrzymacie odpowiedź szybko i bezpłatnie.

RADY PRÁVNIKA

Krajan B. K. z Varšavy nám piše: „Isteho môjho známeho slovne napadla skupina osôb a urazila na cti. Zahrnula ho vulgárnymi a naciutnáckými slovami, ktoré urážajú jeho osobnú čest. Napište mi, aký trest hrozí za takéto zachovanie sa?“

Trestný zákon pripúšťa beztrestnosť iba jednej z dvoch známych forem zneuctenia, totiž beztrestnosť ohováry, ale nepripúšťa beztrestnosť urážky na cti inej osoby.

Tieto problémy ustanjuje hlavne 225. a 256. paragraf trestného zákona. V článku 256. sa hovorí, že každý „kto uráža na cti inú osobu v jej prítomnosti alebo aj nepritomnosti, ale verejne alebo so zámerom, aby urážka sa dostala k danej osobe podlieha trestu väzenia do jedného roka alebo peňažného trestu“.

Ako vyniká z tohto ponimania, trestný zákon pod pojmom „urážka“ rozumie každé nastrbenie cti v každej forme. Podľa článku 256. trestného zákona každý výraz vypovedaný so zámerom ponúkňa danej osobe alebo preukázania jej pohrdania je trestnou urážkou na cti.

Ale v prípade, že niekto ohovoril osobu, o ktorej sa zaujímate, o také chovanie sa alebo vlastnosť, ktoré ju môžu v očiach verejnej mienky ponížiť alebo naraziť na stratu dôvery, potrebnej na vykonávanie danej funkcie či povolania, vtedy trestné sankcie budú značne vyššie. V takýchto prípadoch trestný zákon predvíduje trest do 2 rokov väzenia a peňažitý trest.

Ale z Vášho listu vyniká, že postupovanie spomínaných osôb voči Vášmu znáemu malo charakter zároveň ohováry ako aj urážky na cti. Ak je tak, sú iste prešetri previnenie spolu s článkom 2

